

**ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS
TARYBOS
2021 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA**

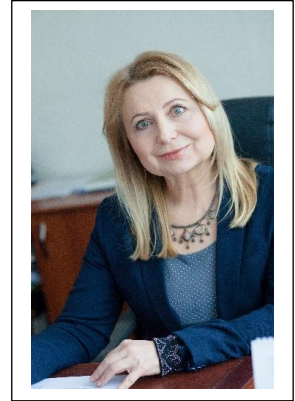
VILNIUS

Turinys

Ižanginis vadovo žodis	3
1. Etninės kultūros globos taryba, veiklos kryptys ir uždaviniai.....	4
2. Tarybos 2021 m. veiklos planas ir jo įgyvendinimas	9
2.1. Etninės kultūros integravimas į bendrąją kultūros politiką Lietuvoje	9
2.2. Su etninės kultūros plėtra susiję atmintini metai ir svarbių datų pažymėjimas	14
2.3. Etnografinių regionų globa	18
2.4. Etninės kultūros ugdymo, studijų ir mokslo plėtra	24
2.5. Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimas.....	29
2.6. Etninė kultūra ir turizmas	31
2.7. Nematerialaus etnokultūrinio paveldo globa	32
2.8. Etninės kultūros sklaida viešosiose erdvėse ir žiniasklaidoje.....	34
2.9. Lietuvių etninės kultūros globa bei plėtra užsienyje.....	36
2.10. Etninės kultūros ir jos puoselėtojų prestižo visuomenėje kėlimas.....	37
3. Tarybos 2021 metų veiklos rezultatų apibendrinimas	40
3.1. Tarybos ir regioninių tarybų posėdžiai, darbo grupių posėdžiai.....	40
3.2. Tarybos siūlymai dėl teisės aktų tobulinimo.....	40
3.3. Tarybos parengti teisės aktai	41
3.4. Tyrimai, apklausos, sąvadai	42
3.5. Tarybos surengti ar inicijuoti renginiai, akcijos.....	44
3.6. Padėkos ir rekomendacijos	46
4. Tarybos strateginio veiklos plano 2021 m. įgyvendinimo rodikliai	47
5. Institucijos valdymas	50

Ižanginis vadovo žodis

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba, EKG) išsiskiria iš kitų Lietuvos Respublikos Seimui atskaitingų institucijų itin plačiu atstovavimu, kadangi pati etninė kultūra yra plačios aprėpties, susijusi su bene visomis gyvenimo sritimis. Etninės kultūros gyvybingumas lemia teigiamus poslinkius įvairiose Lietuvos valstybės srityse – nacionalinio saugumo, kultūros, švietimo, mokslo, užsienio lietuvių tautinio identiteto išsaugojimo, regioninės politikos, kultūrinio turizmo, tradicinių amatų plėtros, ekonomikos ir žemės ūkio, aplinkosaugos, socialinės apsaugos ir t. t. Taigi etninė kultūra neapsiriboja vien Kultūros ministerijos veiklos lauku ir yra tiesiogiai susijusi su kitų ministerijų kuruojamomis sritimis.

Pastaruoju metu etninę kultūrą linkstama tapatinti vien su praeities palikimu (ypač su nematerialiuoju kultūros paveldu), tačiau ši nuostata yra klaidinga: kaip ir tautinė savimonė, kuri negali būti tiesmukai prilyginama paveldui, taip ir etninė kultūra turėtų būti pripažįstama pilnateise šiuolaikinio gyvenimo dalimi, nes ji „yra tautos būtis, išlikimo ir tvirtumo esmė, nacionalinės kultūros pamatas“ (iš Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo preambulės).

Norint užtikrinti etninės kultūros valstybinę globą reikalingas ne tik finansinis indėlis (kuris, deja, nuolat mažėja), bet dar labiau – kryptingi strateginiai sprendimai, kurie suderintų tarpusavyje įvairialypes sritis, svarbias etninės kultūros gyvybingumui išlaikyti. Siekiant suformuoti visuminį požiūrį į etninę kultūrą, Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu ir buvo įtvirtinta EKG, taip pat valstybinė Etninės kultūros plėtros programa. Remiantis šia programa buvo planuojama kryptinga, kompleksiška ir nuosekli etninės kultūros plėtra, ja vadovaujantis savo planus grindė ne tik įvairios ministerijos, bet ir savivaldybės, numatydamos paramą etninės kultūros plėtrai savo savivaldybėje. Deja, nepaisant EKG prieštaravimo, 2020 m. Seimas patvirtino Finansų ministerijos inicijuotą Lietuvos Respublikos strateginio valstybės valdymo įstatymą, dėl kurio iš Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo buvo išbraukta horizontalaus pobūdžio Etninės kultūros plėtros programa ir kitos esminės strateginės nuostatos, reikšmingos siekiant užtikrinti etninės kultūros valstybinę globą. Atkreiptinas dėmesys, kad etninės kultūros kryptinga plėtra nėra numatyta nei Lietuvos kultūros politikos strategijoje (patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665), nei 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programoje (patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 781). Kai kurias su etninės kultūros plėtra susijusias priemones EKG iniciatyva pavyko įtraukti tik į Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020–2024 m. veiksmų planą (patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. IV-1374), tačiau visos šio plano priemonės nėra pagrįstos valstybės finansiniais įsipareigojimais, dauguma jų yra tik rekomendacinio pobūdžio.

Tai gerokai apsunkina kryptingus etninės kultūros plėtros darbus. Dėl to vertėtų permąstyti priimtus nepalankius etninės kultūros valstybinės globos atžvilgiu sprendimus. Tuo labiau kad etninės kultūros svarba įvardyta ne tik Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlyje „Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindai“, kur apibrėžiant *Kultūros politiką* nurodoma valstybės pareiga išsaugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą globojant etninę kultūrą ir vietos tradicijas, remti užsienio lietuvių bendruomenių pastangas išsaugoti tautinį tapatumą, o apibrėžiant *Tautinę politiką* nurodoma, kad privaloma užtikrinti lietuvių tautos ilgalaikių gyvybinių interesų apsaugą saugant etninę kultūrą, kultūros savitumą ir papročius. Tuo remiantis reikėtų užtikrinti strateginę realią valstybės pagalbą etninės kultūros plėtrai, numatant aiškiai įvardytą finansinį indėlį.

1. Etninės kultūros globos taryba, veiklos kryptys ir uždaviniai

Tarybos paskirtis – atlikti Seimo ir Vyriausybės eksperto bei patarėjo misiją padedant spręsti strateginius etninės kultūros valstybinės globos ir politikos formavimo bei nematerialaus kultūros paveldo apsaugos klausimus, užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinėje teisės sistemoje įtvirtintos etninės kultūros valstybinės globos įgyvendinimo priežiūrą, skatinti etninės kultūros plėtrą.

Tarybos veiklą reglamentuoja Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas ir Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 8 d. nutarimas Nr. XII-2765 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. lapkričio 2 d. nutarimo Nr. IX-2532 „Etninės kultūros globos tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Tarybos Nuostatai).

Tarybą sudaro 21 narys, kuriuos Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo ir Tarybos Nuostatų nustatyta tvarka skiria ir atšaukia Lietuvos Respublikos Seimas (Seimo Kultūros komiteto teikimu). Į Tarybą narius deleguoja su etninės kultūros globa ir plėtra tiesiogiai susijusios institucijos ir organizacijos, teikdamos po vieną narį, turintį ne mažesnę kaip 3 metų patirtį etninės kultūros srityje: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas (LLTI), Lietuvos istorijos institutas (LII), Lietuvos tautodailininkų sąjunga (LTS), Lietuvių etninės kultūros draugija (LEKD), Lietuvos kraštotyros draugija (LKD), Lietuvos ramuvų sąjunga (LRS), Lietuvių katalikų mokslo akademija (LKMA), Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga (LEKUS), Lietuvos muzikos ir teatro akademija (LMTA), Klaipėdos universitetas (KU), Šiaulių universitetas (ŠU), Vytauto Didžiojo universitetas (VDU), Lietuvos liaudies buities muziejus (LLBM), Lietuvos nacionalinis kultūros centras (LNKC), Vilniaus etninės kultūros centras (VEKC), Kauno tautinės kultūros centras (KTKC) ir EKG T padaliniai etnografiniuose regionuose – regioninės etninės kultūros globos tarybos (toliau – regioninės tarybos).

2021-ieji – paskutiniai Tarybos kadencijos metai. Ataskaitinio laikotarpio Tarybos personalinė sudėtis Seimo buvo patvirtinta 2017 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XIII-887 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos sudėties“, vėliau kai kurie deleguojančių institucijų atstovai atsistatydino ir buvo keičiami kitais (patvirtintais Seimo nutarimais: 2018 m. gegužės 31 d. Nr. XIII-1225, 2018 m. lapkričio 22 d. Nr. XIII-1677, 2019 m. gruodžio 19 d. Nr. XIII-2747), Tarybos kadencija baigėsi, kai Seimo nutarimu 2021 m. gruodžio 14 d. Nr. XIV-776 buvo patvirtinta naujos sudėties Taryba.

2021 m. Tarybą sudarė: dr. Rūta Žarskienė (LLTI), dr. Rasa Šaknienė (LII), Jonas Rudzinskas (LTS), Jonas Vaiškūnas (LEKD), Juozas Šorys (LKD), Nijolė Balčiūnienė (LRS), dr. Petras Kalnius (LKMA), doc. dr. Dalia Urbanavičienė (LEKUS), prof. habil. dr. Daiva Vyčiniene (LMTA), dr. Lina Petrošienė (KU), Kristina Kuprytė (ŠU), doc. dr. Dalia Senvaitytė (VDU), Gita Šapranaukaitė (LLBM), dr. Loreta Sungailienė (LNKC), Sandra Daugirdienė (VEKC), Vaida Kasparavičienė (KTKC), Zita Mackevičienė (Aukštaitijos taryba), Virginijus Jocys (Žemaitijos taryba), Vilma Griškevičienė (Mažosios Lietuvos taryba), Rima Vasaitienė (Suvalkijos (Sūduvos) taryba), Ona Drobelenė (Dzūkijos (Dainavos) taryba). EKG T pirmininke ketverių metų kadencijai išrinkta Dalia Urbanavičienė, patvirtinta 2018 m. sausio 12 d. Seimo nutarimu Nr. XIII-990 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos pirmininko patvirtinimo“. Tarybos pirmininko pavaduotoju Tarybos 2018 m. vasario 20 d. posėdyje patvirtintas Jonas Rudzinskas.

1 pav. Etninės kultūros globos tarybos pusiau nuotolinis posėdis 2021 m. lapkričio 17 d.

Lietuvos etnografiniuose regionuose veikia EKG T padaliniai – regioninės etninės kultūros globos tarybos, kurių paskirtis, remiantis Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymu – padėti Tarybai spręsti strateginius etninės kultūros globos, plėtros ir politikos klausimus etnografiniame regione. Į regionines tarybas savo atstovus deleguoja etnografiniame regione esančios institucijos ir organizacijos: 2021 m. regionines tarybas sudarė atstovai iš 59 savivaldybių (be Vilniaus m.), 19 kultūros ir 9 švietimo įstaigų, 8 parkų, 2 universitetų, 21 nevyriausybinių organizacijų (tarp jų 3 kaimo bendruomenių). 2021 m. pabaigoje bendras regioninių tarybų narių skaičius – 129 asmenys.

EKG T padaliniai etnografiniuose regionuose yra penki:

- Aukštaitijos regioninė etninės kultūros globos taryba (toliau – Aukštaitijos taryba, 28 nariai)

2 pav. Aukštaitijos tarybos nariai

- Dzūkijos (Dainavos) regioninė etninės kultūros globos taryba (toliau – Dzūkijos (Dainavos) taryba, 30 narių)

3 pav. Dzūkijos (Dainavos) tarybos nariai (kartu su EKGK pirmininke ir pavaduotoju)

- Mažosios Lietuvos regioninė etninės kultūros globos taryba (toliau – Mažosios Lietuvos taryba, 22 nariai)

4 pav. Mažosios Lietuvos tarybos nariai

- Suvalkijos (Sūduvos) regioninė etninės kultūros globos taryba (toliau – Suvalkijos (Sūduvos) taryba, 23 nariai)

5 pav. Suvalkijos (Sūduvos) tarybos nariai (kartu su EKG T pirmininke)

- Žemaitijos regioninė etninės kultūros globos taryba (toliau – Žemaitijos taryba, 26 nariai)

6 pav. Žemaitijos tarybos nariai

Tarybos **tikslas** – etninės kultūros valstybinės globos stiprinimas, tautinės savimonės išsaugojimas ir etninės kultūros tęstinumas bei lygiavertis Lietuvos dalyvavimas pasaulio tautų kultūriniame gyvenime.

Svarbiausi Tarybos **uždaviniai**:

- Patarti Seimui ir Vyriausybei etninės kultūros politikos ir strategijos formavimo, nematerialaus kultūros paveldo apsaugos klausimais, skatinti ir koordinuoti etninės kultūros plėtrą ir valstybinę globą.
- Teikti išvadas ir pasiūlymus valstybės institucijoms ir savivaldybėms etninės kultūros bei nematerialaus kultūros paveldo klausimais.
- Analizuoti etninės kultūros globos ir plėtros, nematerialaus kultūros paveldo apsaugos Lietuvoje būklę ir teikti išvadas Seimui, Vyriausybei ir visuomenei.
- Ugdyti visuomenės tautinę savimonę, propaguoti etninės kultūros, kaip svarbios visuomenei vertybės, sampratą.
- Dalyvauti įgyvendinant programinį ir konkursinį etninės kultūros plėtros ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos finansavimą.

Tarybos, kaip ekspertinės institucijos, **pagrindinės veiklos kryptys** apima šias sritis:

- Etninės kultūros plėtrą ir integravimą į bendrąją kultūros politiką Lietuvoje;
- Tautinės savimonės bei etninės kultūros gyvosios tradicijos tęstinumo užtikrinimą ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugą, etninės kultūros veiklos bendruomenėse plėtrą;
- Etnokultūrinio ugdymo integravimą į švietimo sistemą;
- Specialistų rengimo ir etnokultūrinių tyrimų (apimant nematerialaus kultūros paveldo apsaugos mokslinių tyrimų metodologijas) bazės stiprinimą;
- Etninės kultūros sklaidos plėtojimą;
- Etninės kultūros integravimą į kultūrinį turizmą;
- Tradicinių amatų tęstinumą ir plėtrą;
- Etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Mažosios Lietuvos, Suvalkijos (Sūduvos) ir Žemaitijos – savitumo išsaugojimą;
- Etninės kultūros puoselėjimą užsienio lietuvių bendruomenėse.

Taryba yra Lietuvos Respublikos Seimo įsteigta ir jam atskaitinga biudžetinė įstaiga, kuri savo veiklą vykdo įgyvendindama programą „Etninės kultūros valstybinė globa“ (Programos kodas – 01.001). Pagal Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą Nr. XIV-102 Tarybai patvirtinta biudžeto išlaidų sąmata 2021 metams 267,0 tūkst. Eur.

2. Tarybos 2021 m. veiklos planas ir jo įgyvendinimas

Tarybos 2021 m. veiklos planas (patvirtintas Tarybos posėdyje 2021 m. sausio 12 d.) sudarytas vadovaujantis Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme įtvirtintomis Tarybos pagrindinėmis veiklos kryptimis. Toliau pateikiami svarbiausi darbai, kuriuos Taryba įgyvendino 2021 metais.

2.1. Etninės kultūros integravimas į bendrąją kultūros politiką Lietuvoje

Tai yra viena iš svarbiausių Tarybos veiklos krypčių, apimanti siekius įtvirtinti etninės kultūros plėtrą tiek atskiruose šiai sričiai skirtuose teisės aktuose, tiek bendruose kultūros ir kitų sričių politiką reglamentuojančiuose teisės aktuose, taip pat kultūros finansavimo modeliuose.

2.1.1. Etninės kultūros integravimo į savivaldybių veiklos planus inicijavimas, vertinimas ir stebėseną

Etninės kultūros plėtros savivaldybėse klausimas ne kartą svarstytas EKGK ir regioninių tarybų posėdžiuose, EKGK administracijos specialistai etnografiniuose regionuose nuolat stebi etninės kultūros plėtrą savivaldybėse.

Taryba 2021-06-28 raštu Nr. S-96 „Dėl etninės kultūros įtraukimo į regioninės plėtros planus“ kreipėsi į Regionų plėtros tarybas, siūlydama į rengiamus naujus regioninės plėtros planus įtraukti priemones, skirtas etninės kultūros ir etnografinių regionų puoselėjimui.

Siekdama gauti daugiau informacijos, EKGK kreipėsi į savivaldybes 2021-12-13 raštu Nr. S-163 „Dėl etninės kultūros reiškinių sklaidos savivaldybėse stebėsenos“, prašydama pateikti duomenis apie:

- etninės kultūros integravimą į savivaldybių strateginius veiklos planus ir programas,
- savivaldybių skiriamas lėšas etninei kultūrai,
- etninės kultūros specialistus savivaldybėse,
- svarbiausias savivaldybėse veikiančias etnokultūrinės įstaigas ir kt.

2021 m. pabaigoje – 2022 m. pradžioje gauti atsakymai iš visų Lietuvos savivaldybių, kurių apibendrinimas bus pateiktas 2022 m. kovo mėn. Tarybos tinklalapyje.

2.1.2. Siūlymai dėl konkursinio kultūros finansavimo modelio tobulinimo

EKGK 2021 metais rengė siūlymus dėl etninės kultūros konkursinio finansavimo modelio teikdama išvadas: 1) dėl Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) skiriamo finansavimo etninės kultūros projektams; 2) dėl LKT įstatymo keitimo projekto ir KRF naikinimo.

LKT skiriamas finansavimas etninės kultūros projektams. Įvertinusi etninės kultūros projektų finansavimo per LKT skelbiamų konkursų rezultatus, Taryba 2021-03-19 raštu Nr. S-40 „[Dėl nepakankamo etninės kultūros finansavimo Kultūros rėmimo fondo lėšomis](#)“ kreipėsi į Kultūros ministeriją (toliau – KM), siūlydama iš esmės persvarstyti Kultūros rėmimo fondo (toliau – KRF) lėšų skirstymo modelį, numatant jame deramą vietą etninei kultūrai. EKGK atkreipė dėmesį, kad LKT programai „Etninė kultūra ir nematerialus kultūros paveldas“ skiriama nuo 2020 metų nepagrįstai sumažinta suma (tik 350 tūkst. Eur), todėl pasiūlė šią sumą didinti, kadangi tai yra vienintelė tikslinė programa, kuriai teikiamus projektus turėtų vertinti etninės kultūros ekspertai.

Balandžio 12 d. per Tarybos atstovų susitikimą su KM vadovybe (išsamiau žr. toliau) Taryba atkreipė dėmesį, kad į KM strateginio veiklos plano 2021–2023 m. (toliau – KM SVP)

projektą įtrauktos ir LKT skirstomos projektams lėšos, todėl pasiūlė KM SVP projektą tobulinti numatant nuoseklų Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo programos lėšų augimą: 2022 m. skiriant bent 450 tūkst. Eur, o 2023 m. – 600 tūkst. Eur. Taip pat Taryba pasiūlė iš šios programos išbraukti nepagrįstą projekto vertinimo prioritetą, kuriam skiriama net iki 10 balų – *Projektams, skatinantiems etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo įsiliejimą į kitus kultūros sektorius ir (ar) inovacijas*. Tarybos nuomone LKT skiriamas nepakankamas etninės kultūros projektų finansavimas kyla iš ydingo KRF lėšų skirstymo modelio: LKT sudaryta nesivadovaujant atskirų kultūros ir meno sričių atstovavimo principu, sritys neturi pastovios kvotos bei proporcingo jų suderinimo, projektus vertina viešųjų pirkimų būdu atrinkti ekspertai, neaptardami visos sričiai pateiktų projektų visumos ir nepriimdami bendrų sprendimų. Susitikimo metu KM vadovybė Tarybos pastabas ir siūlymus išklausė, bet nieko konkretaus nepažadėjo.

LKT 2021-06-16 paskelbus viešas konsultacijas dėl KRF lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių 2022 metams (toliau – Gairės), EKGAT atstovai teikė pastabas LKT internetinėje formoje, taip pat kreipėsi Tarybos 2021-06-28 raštu Nr. S-97 „Dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių projekto“ į LKT pirmininkę Astą Pakarklytę, siūlydama iš esmės tobulinti Gairių projektą. Tačiau Gairės buvo patvirtintos be pakeitimų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2021 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. IV-1019.

Nepakankamo etninės kultūros projektų finansavimo per LKT klausimą Taryba svarstė savo posėdžiuose rugsėjo 14 d. bei spalio 12 d. ir nutarė kreiptis ne tik į LKT ir KM, bet ir į Seimo Kultūros komitetą. Svarstant LKT neskirto finansavimo festivaliui „Skamba skamba kankliai“ klausimą, iškeltas ir nematerialaus kultūros paveldo vertybių finansinio pažeidžiamumo klausimas. Taryba 2021-10-21 raštu Nr. S-145 „Dėl festivalio „Skamba skamba kankliai“ dalinio finansavimo“ kreipėsi į Seimo Kultūros komitetą, KM ir LKT, siūlydama pakartotinai įvertinti festivalio „Skamba skamba kankliai“ rengėjų paraišką ir rasti galimybių dalinai finansuoti iš LKT lėšų šį festivalį, įtrauktą į Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą. Atsakydama į šį raštą, LKT pakvietė festivalio organizatorius dalyvauti kituose LKT administruojamų programų ir sričių konkursuose, o dėl nematerialaus kultūros paveldo apsaugos nurodė, kad šis klausimas bus svarstomas priimant sprendimus dėl 2023 m. kultūros ir meno projektų finansavimo sąlygų.

LKT įstatymo keitimas ir KRF naikinimas. Rugsėjo mėn. pradžioje Seime buvo registruotas Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymo Nr. XI-2218 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIV-857 (toliau – LKT įstatymo keitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo Nr. X-1260 pripažinimo netekus galios įstatymo projektas Nr. XIV-856 (toliau – KRF įstatymo naikinimo projektas). Taryba abu projektus aptarė rugsėjo 14 d. posėdyje, įpareigojo Tarybos išvadą ir siūlymus parengti laikinąją darbo grupę. Darbo grupė rugsėjo 28 d. suderino siūlymus, kurių pagrindu buvo parengti EKGAT raštai Seimo Kultūros komitetui: 2021-09-29 raštu Nr. S-126 „Dėl nepritarimo projektui Nr. XIVP-856 ir dėl Kultūros rėmimo fondo išsaugojimo“ pasiūlyta Seimui išsaugoti KRF, o 2021-09-29 raštu Nr. S-127 „Dėl projekto Nr. XIVP-857“ – iš esmės keisti LKT įstatymą. Tarybos posėdyje spalio 12 d. buvo svarstomi siūlymai rengti alternatyvius KRF ir LKT įstatymų keitimo projektus, pavesta giliau šį klausimą išanalizuoti darbo grupei. Tuo tikslu darbo grupės atstovai susitiko su Lietuvos meno kūrėjų asociacijos pirmininku Jonu Staseliu ir sutarė dėl bendros pozicijos. Prie šių svarstymų prisidėjo ir EKGAT regioninės tarybos (pavyzdžiui, spalio 11 d. šis klausimas apsvarstytas Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos posėdyje). Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė spalio 27 d., lapkričio 3 d. ir gruodžio 22 d. dalyvavo Seimo Kultūros komiteto posėdžiuose dėl KRF ir LKT įstatymų keitimo. Šiuose posėdžiuose aptartas poreikis iš esmės tobulinti LKT įstatymą ir, nors šį kartą buvo apsiribota tik minimaliais LKT įstatymo pakeitimais, KM vadovybė pažadėjo ateityje parengti esminius LKT įstatymo pakeitimus.

2.1.3. Siūlymai dėl etninės kultūros integravimo į Kultūros politikos pagrindų įstatymą ir kitus bendrąją kultūros politiką reglamentuojančius teisės aktus

Taryba 2021 metais teikė siūlymus integruoti etninę kultūrą į įvairius teisės aktus – XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo planą, Kultūros ministerijos strateginį veiklos planą, Kultūros ir kūrybingumo plėtros programą, Strateginio valdymo įstatymą.

XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo planas ir Kultūros ministerijos strateginis veiklos planas. Taryba kovo 9 d. posėdyje aptarė XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo plano projektą (toliau – Vyriausybės planas), jame apibrėžtą Kultūros dalį ir nutarė teikti išvadas bei siūlymus dėl Vyriausybės plano papildymo. Taryba 2021-02-15 raštu Nr. S-30 „Dėl Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projekte įvardytų kultūros priemonių“, adresuotu Vyriausybei, Seimo Kultūros komitetui bei Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui, pateikė išvadą, kad Vyriausybės plano projekte apibūdinant Kultūros prioritetą eliminuojama lietuvių etninė kultūra ir apskritai lietuviybė, todėl pasiūlė tobulinti projektą, įtraukiant etninės kultūros valstybinę globą ir lietuviškos kultūros plėtrą. Tačiau Vyriausybės planas buvo patvirtintas neatsižvelgus į šiuos Tarybos siūlymus.

Taryba atkreipė dėmesį, kad teikdama derinti Vyriausybės plano projektą, Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė lydraštyje nurodė: „Į Vyriausybės darbo planą neįtraukti, bet Vyriausybės programiniams įsipareigojimams svarbūs darbai bus įgyvendinti institucinio (ministerijų) lygio veiksmams, kuriuos ministrai įtrauks į ministerijų strateginius veiklos planus“. Dėl to Taryba kovo 9 d. posėdyje nutarė siekti, kad etninės kultūros plėtra ir lietuviškos tapatybės puoselėjimas būtų įtraukti į Kultūros ministerijos rengiamą strateginį veiklos planą (KM SVP) ir su juo susijusius dokumentus. Taryba išnagrinėjo KM SVP projektą ir pastebėjo, kad jame beveik neminimas terminas *etninė kultūra*, mažai dėmesio skiriama ir nematerialiajam kultūros paveldui – jam nėra numatytos nei priemonės, nei asignavimai. EKG T taip pat pastebėjo, kad pagal KM SVP projektą nuo 2022 m. nebelieka finansavimo lietuvių tradicinės kultūros puoselėjimo iniciatyvoms užsienyje, planuojama net 82 proc. mažinti finansavimą kokybiškos kultūrinės edukacijos paslaugų įvairovei ir prieinamumui didinti. Taryba 2021-03-19 raštu Nr. S-41 „Dėl Kultūros ministerijos strateginio veiklos plano 2021–2023 m. projekto“ kreipėsi į KM, siūlydama KM SVP daugiau dėmesio skirti etninei kultūrai, išreiškė pageidavimą siūlymus detaliau aptarti su KM vadovybe. Visgi dar prieš Tarybos ir KM vadovybės susitikimą KM SVP buvo patvirtintas neatsižvelgus į EKG T siūlymus.

Susitikimo su Kultūros ministerija inicijavimas. Ruošdamasi susitikimui su naująja KM vadovybe, Taryba tuo tikslu kovo 9 d. posėdyje sudarė darbo grupę. Ši grupė surengė tris posėdžius (kovo 18 d. ir 24 d., balandžio 7 d.), kurių metu išgrynino siūlymus: per susitikimą daugiausia dėmesio skirti etninės kultūros valstybinės globos integravimui į KM SVP projektą ir Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos projektą; kelti nepakankamo etninės kultūros projektų finansavimo per LKT problemą; akcentuoti, kad KM rengiamuose dokumentuose turi būti vartojamas Lietuvos teisinėje bazėje labiausiai įsitvirtinęs terminas *etninė kultūra*; aktualizuoti klausimą, kokiomis priemonėmis KM žada įgyvendinti etninės kultūros plėtrą.

Šie klausimai buvo aptarti balandžio 12 d. per nuotolinį KM ir Tarybos pasitarimą, kuriame dalyvavo kultūros ministras Simonas Kairys, vicemerai Albinas Vilčinskas, Rimantas Mikaitis ir Vygintas Gasparavičius (KM atstovai), Dalia Urbanavičienė, Jonas Rudzinskas, Virginijus Jočys, Regina Mikštaitė-Čičiurkienė, Nijolė Balčiūnienė (EKG T atstovai).

Gegužės 15 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė, pavaduotojas J. Rudzinskas ir narė L. Sungailienė pasitarime su Lietuvos nacionalinio kultūros centro (toliau – LNKC) direktoriumi Saulium Liausa aptarė Tarybos susitikimo su KM rezultatus ir aktualias etninės kultūros plėtros problemas.

Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa. Taryba dar 2020 m. pabaigoje aptarė KM parengtą Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos (toliau – Kultūros programa) projektą ir pateikė KM išvadą, kad Kultūros programos projekto priemonėse beveik nebeliko termino *etninė kultūra*, o lietuvių etninei kultūrai artimas turinys pateko tik į su *istorine atmintimi* siejamą vieną priemonę ir į tris priemones, skirtas *nematerialiam kultūros paveldui*. Tačiau Kultūros programa, kaip buvo tvirtinama priimant Seime sprendimą dėl valstybinės Etninės kultūros plėtros programos panaikinimo, turėtų apimti ir etninės kultūros plėtros priemones. Tarybos atstovai balandžio 12 d. vykusiam susitikime su KM vadovybe atkreipė dėmesį, kad Kultūros programos projekte daugiausia dėmesio skiriama tautinių mažumų kultūrai, o lietuvių etninė kultūra eliminuojama, nors tai neatitinka ne tik Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo nuostatų, bet ir Nacionalinio pažangos plano (kuriuo remiantis rengiama Kultūros programa) strateginio tikslo „stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“.

KM gegužės pradžioje paskelbė atnaujintą Kultūros programos projektą, kurį Taryba aptarė gegužės 11 d. posėdyje – buvo konstatuota, kad atnaujintame projekte dėmesio etninei kultūrai sumažėjo dar labiau. Taryba 2021-05-14 raštu Nr. 76 „Dėl kultūros ir kūrybingumo plėtros programos projekto“ kreipėsi į KM, ragindama Kultūros programoje skirti daugiau dėmesio etninei kultūrai, numatant jos plėtrai konkrečias priemones ir finansavimą. Visgi Vyriausybė 2021 m. rugsėjo 29 d. patvirtino 2021–2030 metų Kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programą, kurioje nebuvo atsižvelgta į Tarybos siūlymus.

Taryba etninės kultūros eliminavimo iš Kultūros programos klausimą svarstė per posėdžius spalio 12 d. ir lapkričio 17 d., galiausiai nutarė šį klausimą pateikti svarstyti Seimo laikinajai Etno bičiulių grupei. Taryba kreipėsi į šią grupę 2021-12-06 raštu Nr. S-159 „Dėl siūlymo aptarti aktualiausius etninės kultūros klausimus“.

Strateginio valdymo įstatymas. Taryba gegužės 11 d. posėdyje aptarė, kad nuo 2020 metų, priėmus Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymą, buvo panaikintos horizontalaus pobūdžio plėtros programos, tarp jų ir valstybinė Etninės kultūros plėtros programa, kurią įgyvendino kelios ministerijos ir savivaldybės – taigi buvo panaikintas svarbiausias strateginis planavimo dokumentas, skatinęs koordinuotą etninės kultūros plėtrą. Todėl Taryba nutarė teikti siūlymus Seime sudarytai darbo grupei dėl Strateginio valdymo įstatymo tobulinimo. Taryba birželio 8 d. posėdyje sudarė darbo grupę siūlymams dėl Strateginio valdymo įstatymo tobulinimo parengti (jos sudėtyje – D. Urbanavičienė, V. Griškevičienė, L. Sungailienė). Darbo grupė parengė siūlymus ir Taryba juos 2021-06-30 raštu Nr. S-98 „Dėl Lietuvos Respublikos Strateginio valdymo įstatymo tobulinimo“ pateikė Seimo Ateities komiteto pirmininkui Raimundui Lopatai, Ministro Pirmininko patarėjai Gabrielei Žaidytei, Finansų ministerijai, tačiau negavo atsakymo. Strateginio valdymo įstatymo tobulinimo būtinybę Taryba vėl aptarė lapkričio 17 d. posėdyje, nutardama šį klausimą pateikti Seimo laikinajai Etno bičiulių grupei. Kaip minėta, į šią grupę Taryba kreipėsi 2021-12-06 raštu Nr. S-159 „Dėl siūlymo aptarti aktualius etninės kultūros klausimus“.

Renginio su Prezidentūra organizavimas. Taryba kovo 9 d. posėdyje nutarė inicijuoti renginį su Prezidentūra, kuriame būtų aktualizuojamas etninės kultūros vaidmuo valstybės politikoje. Taryba šį klausimą išsamiau aptarė posėdžiuose balandžio 13 d. ir gegužės 11 d. Pastarajame posėdyje, dalyvaujant Prezidento patarėjai J. Karpavičienei, nutarta sudaryti laikinąją darbo grupę preliminariai renginio koncepcijai parengti. Darbo grupė gegužės 17 d. posėdyje suderino siūlymus: renginio pavadinimas „Etninės kultūros vaidmuo valstybės politikoje“; renginys dedikuojamas EKG 20-mečiui; renginio forma – konferencija (1 dienos trukmės, skaitomi pranešimai sugrupuojant pagal temas) ir forumas (1–1,5 val. trukmės dalyvaujant Prezidentui, forume įvardijamos svarbiausios problemos ir teikiamos konferencijos išvados su konkrečiais sprendimais). Pasiūlytos šios pagrindinės renginio temos:

- Etninės kultūros vaidmuo valstybės nacionalinio saugumo, strateginio planavimo, kultūros, regionų ir savivaldos politikoje;

- Etninės kultūros ugdymas, specialistų situacija;
- Etninės kultūros sąveikos su kitomis sritimis (švietimo, turizmo, ekonomikos, žemės ūkio, aplinkos apsaugos ir kt.) galimybės;
- Etninės kultūros vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį.

Taryba 2021-05-17 raštu Nr. S-77 „Dėl siūlymo surengti konferenciją ir forumą „Etninės kultūros vaidmuo valstybės politikoje“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą Gitaną Nausėdą, siūlydama surengti konferenciją „Etninės kultūros vaidmuo valstybės politikoje“ ir pateikdama jo modelį. Negavus iš Prezidentūros atsakymo, prie šio klausimo buvo sugrįžta Tarybos posėdyje rugsėjo 14 d. – nutarta tęsti dialogą su Prezidentūra dėl forumo „Etninės kultūros vaidmuo Lietuvos politikoje“ surengimo, pakviesti Prezidentūros atstovus į EKG 20-mečio šventę.

2.1.4. Siūlymai dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus papildymo etnokultūrinėmis profesijomis

Taryba dar 2020 metų pabaigoje nustatė, kad daug etnokultūrinių profesijų nėra įtraukta į Lietuvos profesijų klasifikatorių (toliau – LPK), tuo tikslu sudarė EKG laikinąją darbo grupę siūlymams dėl LPK papildymo parengti. 2021 m. sausio 20 d. darbo grupės posėdyje buvo patobulintas siūlomų įtraukti į LPK etnokultūrinių profesijų sąrašas, atsižvelgiant į EKG regioninių tarybų siūlymus. Tarybos siūlymai 2021-01-27 raštu Nr. S-24 „[Dėl etninės kultūros srities profesijų įtraukimo į Lietuvos profesijų klasifikatorių](#)“ buvo pateikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai (toliau – EIM), atsakingai už LPK sudarymą. Gautas EIM atsakymas, kad bus rengiama nauja LPK versija ir Taryba bus kviečiama teikti siūlymus jos projektui.

2.1.5. Siūlymai dėl Muziejų įstatymo pataisų siekiant gyvųjų muziejų statuso įteisinimo

Taryba dar 2019 metais inicijavo Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo keitimo projektą, kuris leistų įteisinti gyvojo muziejaus statusą. Taryba suderino terminą *gyvasis muziejus* su Valstybine lietuvių kalbos komisija (toliau – VLKK), kuri šį terminą įtraukė į Terminų banką. Seime buvo užregistruotas Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo Nr. I-930 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-4429.

2021 m. kovo 9 d. Taryba posėdyje aptarė projektą Nr. XIIP-4429 ir nutarė pradėti dialogą dėl Muziejų įstatymo keitimo su KM ir Seimo Kultūros komitetu, raštu kreiptis į Kauno rajono savivaldybę dėl A. ir V. Sniečkų gyvenamosios vietos muziejuje išsaugojimo. Taryba 2021-04-12 raštu Nr. S-49 „Dėl A. ir J. Juškų muziejaus kūrėjų Antano ir Vidos Sniečkų gyvenamosios vietos išsaugojimo“, adresuotu Seimo Kultūros komitetui, kultūros ministrui Simonui Kairiui, Kauno rajono savivaldybei, rekomendavo sudaryti sąlygas A. ir J. Juškų muziejaus įkūrėjams A. ir V. Sniečkams toliau gyventi muziejui priklausančiose gyvenamosiose patalpose. Balandžio 13 d. posėdyje Taryba aptarė Arūno ir Vidos Sniečkų iškraustymo iš muziejaus problemą, tą pačią dieną Taryba kartu su Seimo nariu R. Šarknicku surengė Seime spaudos konferenciją „Dėl Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejaus situacijos bei Gyvojo muziejaus įstatymo projekto įteisinimo galimybių“. Balandžio 14 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė dalyvavo Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame buvo aptariamas Muziejų įstatymo keitimo projektas bei A. ir J. Juškų muziejuje susidariusi situacija. Rekomenduodama leisti A. ir J. Juškų muziejaus kūrėjams Arūnui ir Vidai Sniečkams toliau gyventi muziejuje, Taryba 2021-05-07 raštu Nr. S-72 kreipėsi į Kauno rajono savivaldybės narius, o 2021-05-07 raštu Nr. S-73 – į Seimo Kultūros komiteto pirmininką Vytautą Juozapaitį ir KM viceministrą Rimantą Mikaitį. Gegužės 12 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė dalyvavo Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame buvo aptariamas A. ir J. Juškų muziejaus klausimas, rekomenduojant Kauno

rajono savivaldybei sudaryti sutartį su A. ir V. Sniečkais dėl tarnybinio buto A. ir J. Juškų muziejaus gyvenamosiose patalpose nuomos.

Birželio 8 d. Tarybos posėdyje aptartas Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo papildymo gyvaisiais muziejais projekto tobulinimo inicijavimas. Nutarta susitikti su kultūros viceministru R. Mikaičiu ir aptarti Muziejaus įstatymo projekto tobulinimą, taip pat aptarti Muziejaus įstatymo projekto tobulinimą su Seimo Teisės departamento vadovybe. KM yra suplanavusi 2022 metais parengti Muziejų įstatymo naują redakciją ir į ją įtraukti gyvųjų muziejų reglamentavimą.

2.2. Su etninės kultūros plėtra susiję atmintini metai ir svarbių datų pažymėjimas

2021 metais Taryba užbaigė dėl pandemijos atidėtus Tautodailės metams skirtus darbus, prisidėjo prie Marijos Gimbutienės atmintinų metų įgyvendinimo, taip pat prie iniciatyvų skelbti Klaipėdos krašto, Sūduvos ir kitus atmintinus metus.

2.2.1. Tautodailės metų įgyvendinimas

Pagal Tautodailės minėjimo 2020 metais veiksmų planą (patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019-11-13 nutarimu Nr. 1151) Taryba kartu su LNKC, Lietuvos nacionaliniu muziejumi (LNM), Lietuvos kultūros tyrimų institutu (LKTI) ir Lietuvos tautodailininkų sąjunga (LTS) ėmėsi organizuoti tarptautinį tautodailės simpoziumą ir konferenciją. Vienas svarbiausių tarptautinio simpoziumo, skirto tautodailės tyrinėtojo Pauliaus Galaunės 130-osioms metinėms paminėti, uždavinių – susipažinimas su gerąja užsienio šalių patirtimi. Dėl pandemijos apribojimų tarptautinio simpoziumo surengimas iš 2020 metų buvo perkeltas į 2021 metus.

Tarptautinis simpoziumas „Tautodailė šiuolaikinėje visuomenėje“ buvo surengtas Seime 2021 m. gegužės 26 d. Tą pačią dieną, prieš simpoziumą, įvyko Seimo nario Stasio Tumėno ir simpoziumo rengėjų spaudos konferencija „Tautodailės tradicijos ir šiandienos iššūkiai“, kurioje dalyvavo Seimo narys Stasys Tumėnas, kultūros viceministras Albinas Vilčinskas, LNKC direktorius Saulius Liausa, Tarybos pirmininkė Dalia Urbanavičienė, pirmininkės pavaduotojas ir LTS pirmininkas Jonas Rudzinskas.

7 pav. Spaudos konferencija „Tautodailės tradicijos ir šiandienos iššūkiai“ Seime

Simpoziumą pasveikino Seimo pirmininko pavaduotojas Paulius Saudargas, Seimo Kultūros komiteto pirmininkas Vytautas Juozapaitis ir komiteto narys Stasys Tumėnas. Simpoziume nagrinėta šiuolaikinių tautodailės raiškos formų įvairovė, liaudies meno, jo kūrėjų gyvavimo aplinkybės, šios meno šakos nevyriausybinų organizacijų uždaviniai ir veiklos, dabarties meistrų santykis su tradicija, aptarti amatų mokymo ir perdavimo būdai, dirbinių realizavimo galimybės, socialinės meistrų darbo sąlygos, valstybės parama ir pan. Pranešimus skaitė EKG T pirmininkė D. Urbanavičienė, LNKC vadovas S. Liausa, LTS pirmininkas J. Rudzinskas, Lietuvos istorijos instituto etnologas dr. V. Tumėnas, svečiai iš užsienio – Lenkijos tautodailės meistrų sąjungos pirmininkas Valdemaras Majcheris, Vengrijos tautodailininkų asociacijos generalinė direktorė Gabriella Igyártó, Latvijos nacionalinio kultūros centro taikomojo liaudies meno ekspertė Linda Rubena, Estijos tautodailės ir amatų sąjungos atstovė Liis Burk ir kiti specialistai, diskusijoje dalyvavo Lietuvos tautodailininkai. Simpoziumo pabaigoje priimta rezoliucija.

8 pav. Tarptautinis simpoziumas „Tautodailė šiuolaikinėje visuomenėje“ Seime, pranešimą skaito dr. V Tumėnas

Taryba 2021-06-09 raštu Nr. S-87 „Dėl tarptautinio tautodailės simpoziumo rezoliucijos“ pateikė simpoziumo rezoliuciją Seimo Švietimo ir mokslo komitetui, Seimo Kultūros komitetui, Seimo Kaimo reikalų komitetui, Vyriausybei, Kultūros ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai bei Užsienio reikalų ministerijai.

Remdamasi simpoziumo įdirbiu, Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė birželio 17 d. skaitė pranešimą „Valstybės politika tautodailės srityje“ Vilniaus kolegijos surengtoje nuotolinėje tarptautinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Popieriaus karpiniai. Praeitis ateičiai“.

2.2.2. Marijos Gimbutienės atmintinų metų įgyvendinimo 2021-aisiais stebėseną

Taryba buvo įsipareigojusi atlikti Marijos Gimbutienės metams skirtų renginių, vykstančių etnografiniuose regionuose, stebėseną. Šis klausimas buvo aptartas visų regioninių tarybų posėdžiuose: Suvalkijos (Sūduvos) tarybos – gegužės 14 d., Mažosios Lietuvos – birželio 2 d., Aukštaitijos – vasario 15 d. EKG T regioninės tarybos liepos mėnesį sudarė etnografiniuose regionuose vykusių Marijos Gimbutienės metams skirtų renginių sąvadus (gidus), kuriuose

pateikė šiuos duomenis: Aukštaitijoje vyko 84 renginiai, Suvalkijoje (Sūduvoje) – 3, Dzūkijoje (Dainavoje) – 37 renginiai, Mažojoje Lietuvoje – 15.

2.2.3. Siūlymų 2023 metus paskelbti Mažosios Lietuvos ir Dainavos metais teikimas

Klaipėdos krašto (Mažosios Lietuvos) atmintini metai. Gegužės 11 d. Tarybos posėdyje nutarta įpareigoti Mažosios Lietuvos regioninę tarybą pateikti informaciją, kokia yra 2023-ųjų paskelbimo Klaipėdos krašto atmintiniais metais eiga. Klaipėdos krašto atmintini metai 2023-aisiais buvo paskelbti LR Seimo nutarimu. 2021 m. birželio 17 d. Nr. XIV-428. Mažosios Lietuvos tarybos posėdyje spalio 20 d. buvo aptarti Mažosios Lietuvos etnografinio regiono savivaldybių pasiūlymai Klaipėdos krašto metų priemonių plano projektui. Nutarta parengti bendrą savivaldybių programą, kuri susidėtų iš istorinės dalies (KU dėstytojų pranešimai konferencijose) ir kultūrinės programos (joje būtų pristatomos lietuvininkų tarmės, folkloro kolektyvų programos, kultūros keliai, kulinarinis paveldas). Pasiūlyta Mažąją Lietuvą pristatyti kituose etnografiniuose regionuose: 2022 m. Dzūkijoje, o 2023 m. – Suvalkijoje, Žemaitijoje, Aukštaitijoje bei sostinėje Vilniuje. Šiuos siūlymus Mažosios Lietuvos regioninė taryba EKG T vardu pateikė Kultūros ministerijai. Lapkričio 25 d. įvyko Mažosios Lietuvos tarybos pirmininkės V. Griškevičienės inicijuotas nuotolinis Mažosios Lietuvos tarybos narių ir Alytaus savivaldybės atstovų susitikimas dėl Mažosios Lietuvos regiono etninės kultūros sklaidos ir prisistatymo kituose regionuose, artėjant Klaipėdos krašto prijungimo 100-mečiui. Klaipėdos krašto atmintinų metų 2023-aisiais metais įgyvendinimo planas Vyriausybės buvo patvirtintas 2022 metų pradžioje.

Dainavos atmintini metai. Tarybos posėdyje gegužės 11 d. nutarta siūlyti skelbti Dainavos atmintinus metus 2023-aisiais, siejant juos su pirmuoju Dainavos paminėjimu 1253 m. Mindaugo donaciniame akte kryžiuočiams. Lapkričio 8 d. Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos posėdyje Lietuvos Respublikos Seimo narys Robertas Šarknickas pristatė parengtą Seimo nutarimo projektą „Dėl 2023 metų paskelbimo Dzūkijos (Dainavos) metais“. Apsvarsčiusi šį projektą, regioninė taryba nutarė kreiptis į regiono savivaldybes, ragindama pritarti šiai idėjai ir siųsti pritarimo raštus Seimo Laisvės kovų ir istorinės atminties komisijai. 2021 m. lapkričio 11 d. Seime buvo užregistruotas Seimo nutarimo projektas Nr. XIVP-1091 „Dėl 2023 metų paskelbimo Dzūkijos (Dainavos) metais“. Taryba 2021-11-22 raštu Nr. S-157 „[Dėl 2023 metų paskelbimo Dzūkijos \(Dainavos\) metais](#)“, adresuotu Dzūkijos regiono savivaldybėms, pasiūlė pritarti idėjai 2023-uosius paskelbti Dzūkijos (Dainavos) metais.

2.2.4. Sūduvos metų 2022-aisiais paskelbimo inicijavimas ir įgyvendinimo planavimas (neplaninis darbas)

Vasario 25 d. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos posėdyje nutarta kreiptis į Seimą, kad 2022-ieji metai būtų paskelbti Sūduvos metais. Taryba kovo 9 d. posėdyje pritarė regioninės tarybos siūlymui ir nutarė kreiptis į Seimo Sūduvos bičiulių grupę su siūlymu 2022-uosius paskelbti Sūduvos metais, tai siejant su 1422 m. Melno sutartyje aprašytu Sūduvos ribų įvardijimu.

Seimui 2021-05-13 nutarimu Nr. XIV-313 paskelbus 2022 metus Sūduvos metais, imtasi iniciatyvų dėl šių atmintinų metų įgyvendinimo priemonių. Gegužės 14 d. Suvalkijos (Sūduvos) taryba aptarė siūlymus ir juos pateikė KM 2021-08-19 raštu Nr. S 21-20 „Dėl pasiūlymų Sūduvos metų minėjimo plano projektui“. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė rugsėjo 27 d. dalyvavo Seimo narių inicijuotame pasitarime dėl Sūduvos metų įgyvendinimo plano rengimo Kudirkos Naumiestyje. Šio plano rengimo klausimas spalio 12 d. buvo aptartas Tarybos posėdyje, nutarta Tarybos nuomonę pateikti Marijampolės plėtros tarybai. Spalio 18 d. EKG T pirmininkė D. Urbanavičienė dalyvavo Marijampolės plėtros tarybos inicijuotame

tarpinstituciniame nuotoliniame posėdyje dėl Sūduvos atmintinų metų minėjimo priemonių plano projekto tobulinimo. KM parengtas pirminis Sūduvos metų minėjimo plano projektas spalio 28 d. aptartas Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos posėdyje. Atkreipus dėmesį, kad nėra plano veiklų koordinavimo grupės, nutarta kreiptis į KM ir Seimo narius dėl Sūduvos metų darbo grupės sudarymo, taip pat siūlyti Sūduvos metų įgyvendinimui skirti papildomą finansavimą. Taryba 2021-11-19 raštu Nr. S-155 pateikė KM siūlymus dėl Sūduvos atmintinų metų minėjimo priemonių plano projekto tobulinimo. Į šiuos Tarybos siūlymus buvo atsižvelgta, Sūduvos metų minėjimo 2022 metais planas patvirtintas Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1011.

Taryba gruodžio 14 d. posėdyje aptarė savo įsipareigojimus įgyvendinant Sūduvos metų planą ir tuo tikslu sudarė darbo grupę (Dalia Urbanavičienė, Jonas Rudzinskas, Rima Vasaitienė, Dalia Venckienė, Agnė Brazaitienė, Zigmąs Kalesinskas, Valentinas Jazerskas, Gintaras Skamaročius).

Taryba nedelsdama ėmėsi Sūduvos metų ženklo kūrimo: šį klausimą lapkričio 19 d. aptarė EKGTT sudaryta Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo taryba, gruodžio 9 d. įvyko darbo grupės pasitarimas, kurio metu nutarta Sūduvos metų ženklui panaudoti Sūduvos mažąjį herbą ir užrašą SŪDUVOS METAI 2022, užrašant skirtingomis atmainomis (vertikaliai ir horizontaliai). Taryba gruodžio 14 d. pritarė parengtam Sūduvos metų ženklo projektui, o gruodžio 21 d. jam pritarė ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninė taryba.

9 pav. Patvirtintas Sūduvos metų ženklas skirtingos atmainos

Kvietimas naudoti Tarybos patvirtintą Sūduvos metų ženklą 2021 metų pabaigoje paskleistas žiniasklaidai ir Sūduvos regiono savivaldybėms.

2.2.5. Kitos Tarybos iniciatyvos dėl atmintinų metų paskelbimo (neplaniniai darbai)

Aukštaitijos metai. Gegužės 11 d. Tarybos posėdyje buvo pritarta Dalios Urbanavičienės siūlymui inicijuoti Aukštaitijos atmintinų metų 2023-iaisiais paskelbimą siejant su 700 metų jubiliejumi, kai Aukštaitija buvo pagarsinta Gedimino laiškuose. Aukštaitijos regioninė taryba gegužės 25 d. posėdyje pritarė siūlymui 2023 metus skelbti Aukštaitijos metais. Taryba 2021-06-09 raštu Nr. S-88 „Dėl Aukštaitijos metų paskelbimo 2023-iaisiais metais“ kreipėsi į Seimo narį Vidmantą Kanopą, pritarė iniciatyvai 2023 metus skelbti Aukštaitijos pagarsinimo metais. Birželio 22 d. Seime buvo užregistruotas Seimo nutarimo „Dėl 2023 metų paskelbimo Aukštaitijos metais“ projektas. Spalio 5 d. Aukštaitijos regioninės tarybos posėdyje nutarta informuoti regiono savivaldybių administracijas, jog Seime registruotas siūlymas 2023 metus paskelbti Aukštaitijos metais, paraginti savivaldybes iš anksto rengti atmintinų metų įgyvendinimo priemones.

Žirgo metai. Gegužės 11 d. Tarybos posėdyje pritarta Virginijaus Jocio siūlymui inicijuoti Žirgo atmintinus metus, įpareigojant V. Jocių ieškoti kontaktų su Seimo nariais, kurie sutiktų

registruoti siūlymą dėl Žirgo atmintinų metų. Lapkričio 17 d. posėdyje nutarta klausimą dėl atmintinų Žirgo metų paskelbimo perduoti Seimo laikinajai Etno bičiulių grupei.

2.2.6. Baltų vienybės dienos renginių organizavimo koordinavimas ir viešinimas

2021 metais per EKG T regionines tarybas buvo viešiniami Baltų vienybės dienos paminėjimo renginiai etnografiniuose regionuose, savivaldybės skatinamos prisijungti prie Baltų vienybės sąsąukos ir teikti duomenis bendram sąsąukos žemėlapiui. Lietuvos etnografiniuose regionuose vyko šie svarbiausi renginiai:

- Aukštaitijoje vyko renginiai visose (22) Aukštaitijos regiono savivaldybėse, Sirvėtos regioniniame parke, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcijoje;
- Mažosios Lietuvos etnografiniame regione vyko renginys ant Rambyno kalno (Pagėgių savivaldybė), o Drevernoje surengta šventė „Rudens lygė „Ragu per dangų“ (Klaipėdos r.);
- Dzūkijoje renginiai vyko ant Alytaus piliakalnio (papildomai vyko akcija „Visa „Baltica“ šoka“), Punios piliakalnio (Alytaus r.), Mėčiūnų ir Rudaminos piliakalnių (Lazdijų r.), Merkinės ir Liškiavos piliakalnių, Dalgiakalnio (Varėnos r.), taip pat vyko ekskursija po Birštono piliakalnius (Birštono r.);
- Žemaitijos regioninės tarybos iniciatyva Šiaulių rajono savivaldybės viešoji biblioteka sukūrė šviesos instaliaciją „Baltų ženklai tvyro ore“, Kuršėnų miesto parke surengta Baltų ženklų skulptūrų paroda „Baltų didžiosios šventės“, ant Gegrenų piliakalnio surengta Ugnies sąsąuka;
- Suvalkijoje (Sūduvoje) Marijampolės kultūros centras suorganizavo šventę „Rudens lygė – Baltų vienybės diena“.

2.3. Etnografinių regionų globa

2021 metais Taryba daug dėmesio skyrė etnografinių regionų heraldikos reglamentavimo ir regioninės politikos klausimams, taip pat informacijos sklaidai apie etnografinius regionus, jų savitumo išsaugojimo problematikai.

2.3.1. Regioninės heraldikos kūrimas ir įteisinimas

2021 metais Taryba kryptingai siekė, kad būtų patvirtinta visų Lietuvos etnografinių regionų heraldika.

Mažosios Lietuvos heraldika. 2021 metais buvo toliau tęsiamos dar nuo 2014 m. pradėtos veiklos siekiant sukurti Mažosios Lietuvos herbą. Primename, kad 2015 m. iš visų regiono savivaldybių deleguotų atstovų buvo sudarytas Mažosios Lietuvos regiono heraldikos kūrimo organizacinis komitetas (toliau – Komitetas), parengtos dvi mokslinės studijos atrenkant siūlomą heraldiką. Komitetas pagrindiniu kuriamos heraldikos simboliu pasirinko briedį ir šį siūlymą 2017 m. pateikė Lietuvos heraldikos komisijai (toliau – LHK), tačiau per daugkartinius susitikimus LHK nuolat atmėta šį siūlymą, nepateikdama pagrįstų argumentų.

2021 m. vasario 24 d. Mažosios Lietuvos regioninės tarybos posėdyje nutarta išsiųsti kreipimąsi Lietuvos Respublikos Prezidentui dėl nepagrįsto siūlomos Mažosios Lietuvos etnografinio regiono herbo simbolikos atmetimo. Mažosios Lietuvos regioninė taryba balandžio 16 d. raštu kreipėsi į Prezidentą, prašydama spręsti problemą su LHK, kuri atsisako įteisinti Mažosios Lietuvos vietos žmonių pasirinktą ir mokslinėmis studijomis pagrįstą simbolį. Taryba kovo 9 d. posėdyje taip pat nutarė kreiptis į Prezidentą, palaikydama Mažosios Lietuvos regioninę tarybą. Tuo tikslu Taryba išsiuntė 2021-04-22 raštą Nr. S-60 „Dėl Mažosios Lietuvos herbo“. Po šių kreipimųsi gautas atsakymas iš Prezidentūros, kad Tarybos ir regiono atstovai bus kviečiami aptarti regiono heraldikos kūrimo klausimą Prezidentūroje 2022 m. sausio 11 d.

Suvalkijos (Sūduvos) heraldika. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos iniciatyva 2015 m. buvo sukurti etnografinio regiono herbo ir vėliavos projektai, suderinti su LHK. Siekdama etnografinių regionų heraldikos įteisinimo, Taryba kovo 9 d. posėdyje nutarė kreiptis į LHK, prašydama pateikti tikslesnę informaciją dėl reikalavimų techniniams parametrų, kuriuos turi atitikti galutiniam įteisinimui teikiami etnografinių regionų herbų ir vėliavų etalonai. Gegužės 14 d. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos posėdyje nutarta bendradarbiaujant su regiono heraldikos kūrėju Rolandu Rimkūnu patobulinti herbo ir vėliavos projektus, taip pat kreiptis į fizinius ir juridinius asmenis prašant paremti regiono heraldikos atnaujinimo darbus. Taryba 2021-05-21 raštu Nr. S-78 „Dėl Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono herbo aprobavimo ir reprezentacinės ir lauko vėliavų bei antspaudo projektų suderinimo“ pateikė LHK prašymą aprobuoti pakoreguotą pagal naujausius reikalavimus Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono herbą ir suderinti Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono reprezentacinės bei lauko vėliavų bei antspaudo projektus. Taryba galutinius etalonų projektus suderino su LHK 2021-05-28 raštu Nr. S-79 „Dėl Suvalkijos (Sūduvos) heraldikos patvirtinimo“ ir 2021-05-28 raštu Nr. S-80 „Dėl Suvalkijos (Sūduvos) antspaudo legendos patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos Prezidentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo 10 straipsnio 1 dalimi ir atsižvelgdamas į LHK 2021 m. birželio 11 d. teikimą Nr. 3D-17, savo 2021 m. birželio 21 d. dekretu Nr. IK-655 patvirtino Suvalkijos (Sūduvos) didįjį ir mažąjį herbus. Taryba šią žinią išplatino žiniasklaidai 2021-07-21 raštu Nr. S-21-19 „Prezidento dekretas „Dėl Suvalkijos (Sūduvos) didžiojo ir mažojo herbų patvirtinimo“.

Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo 2 straipsnio 15 dalimi, rugsėjo 14 d. patvirtino Suvalkijos (Sūduvos) reprezentacinę ir lauko vėliavas. Gruodžio 15 d. Sūduvos vėliavos šventinimo renginyje Zapyškyje Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė visų regiono savivaldybių atstovams įteikė reprezentacinę etnografinio regiono vėliavą.

10–11 pav. Sūduvos vėliavos pašventinimo Zapyškyje akimirkos

Dzūkijos (Dainavos) heraldika. Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos posėdyje vasario 26 d. apsvaistyti regiono heraldikos ženklų bendrieji kūrimo principai ir nutarta pritarti seniau sukurtiems Dzūkijos (Dainavos) etnografinio regiono heraldikos projektams. Regioninės tarybos posėdžiuose birželio 4 d. ir spalio 11 d. nutarta siekti galutinio regiono heraldikos įteisinimo parengiant jos vektorinius variantus pagal naujus reikalavimus bendradarbiaujant su Dzūkijos (Dainavos) heraldikos kūrėju dailininku Arvydu Každailiu.

Žemaitijos heraldika. Žemaitijos regioninė taryba posėdyje vasario 23 d. apsvaistė Žemaitijos heraldikos ištakas ir bendrus etnografinių regionų heraldinių ženklų kūrimo principus. Nutarta parengti naują istorinę studiją apie Žemaitijos heraldiką papildant naujais istoriniais šaltiniais, praplėsti 1994 ir 1998 metais parengtos heraldikos aprašymus, plėtoti diskusijas su

visuomene siekiant paaiškinti ir pristatyti regiono heraldiką. Gruodžio 16 d. Žemaitijos tarybos posėdyje buvo sudaryta Žemaitijos heraldikos tyrimo, sklaidos ir konsultavimo komisija, kurią sudaro V. Vaivada, A. Žebrauskas, J. Skurdauskienė, G. Jasiūnienė, L. Šedvilas, J. Pabrėža, V. Jocys, P. Vaniuchinas.

Aukštaitijos heraldika. Aukštaitijos regioninė taryba dar 2020 metų pabaigoje nutarė inicijuoti seniau sukurtos Aukštaitijos heraldikos keitimą konstatavusi, kad ji regione neprisigijo, yra pernelyg panaši į Lietuvos valstybės heraldiką (pagrindinis simbolis – Vytis), neaiškus lotyniškai užrašytas šūkis. 2021 m. gegužės 25 d. Aukštaitijos tarybos posėdyje buvo svarstomas Aukštaitijos regiono heraldikos simbolių keitimo klausimas: tuo tikslu sudaryta darbo grupė (vadovas – Jonas Vaiškūnas), kuri įpareigota pateikti siūlomų naujų heraldikos simbolių aprašymus tolimesniems svarstymams. Darbo grupė pateikė naujus Aukštaitijos heraldikos siūlymus: raudoname (vyšniniame) fone palikti tik šuoliuojantį baltą žirgą; lotynišką užrašą pakeisti šūkiu valstybine lietuvių kalba; atsisakyti skydą laikančių angelų, vietoj jų panaudoti ąžuolo lapų, ąžuolo medžio ar vainiko simboliką. Gruodžio 23 d. Aukštaitijos regioninės tarybos posėdyje išrinktas Aukštaitijos regiono herbo šūkis „Aukštaitija – šventa protėvių žemė“.

Siūlymai tobulinti Valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymą. Atsižvelgdama į tai, kad kuriant Mažosios Lietuvos etnografinio regiono heraldiką susidurta su regiono atstovų nuomonės ignoravimu, Taryba posėdžiuose kovo 9 d., balandžio 13 d. ir gegužės 13 d. svarstė siūlymą papildyti Valstybės herbo, kitų herbų ir heraldinių ženklų įstatymo 3 straipsnį nauja dalimi. Nutarta siūlyti šios dalies tekstą suformuluoti taip: „Lietuvos teritorijos dalies (etnografinio regiono, miesto, miestelio ar kaimo) heraldinių ženklų elementai, simboliai turi būti pagrįsti istorine medžiaga ir priimtini vietos gyventojams, kurių nuomonė išreiškiama per apklausas, viešas diskusijas ir/arba jiems atstovaujančias bendruomenes, visuomenines organizacijas, savivaldos ar valstybės institucijas“. Šį siūlymą nuspręsta išsamiau aptarti su Seimo nariais ir teisininkais. Birželio 2 d. Mažosios Lietuvos tarybos posėdyje pritarta siūlymui dėl įstatymo papildymo, kad svarstant regiono heraldikos simboliką sprendimai būtų priimami atsižvelgiant į vietos gyventojų nuomonę.

Šio siūlymo aktualumą parodė ir tai, kad į Tarybą kreipėsi Trakų bendruomenės atstovai teigdami, kad LHK sukurtas ir jau patvirtintas Trakų miesto herbas yra nepriimtinas vietos žmonėms. Taryba birželio 8 d. posėdyje aptarė šį kreipimąsi ir pasiūlė Trakų bendruomenei pradėti diskusijas su Trakų savivaldybe dėl dabartinio Trakų miesto herbo atsisakymo ar pakeitimo, prašyti iš LHK protokolų apie Trakų miesto herbo sukūrimą ir patvirtinimą.

2.3.2. Regioninės savimonės tyrimo, apklausų atlikimas

Pagal Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020–2024 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-1374 (toliau – KP planas), 1.4.3. uždavinį Taryba įsipareigojo 2021 metais atlikti regioninės savimonės tyrimus. Visų pirma buvo planuojama atlikti Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono žmonių regioninės savimonės tyrimą siekiant jį palyginti su 2013 m. atliktu tyrimu, kuris parodė, jog didžioji apklaustų regiono žmonių dalis linksta regioną vadinti Sūduva, o ne Suvalkija. Šį poreikį parodė ir tai, kad Suvalkijos (Sūduvos) tarybos posėdyje 2021 m. gegužės 14 d. buvo svarstomas siūlymas išbraukti Suvalkijos vardą iš regioninės tarybos pavadinimo.

Rugsėjo 9 d. regioninės savimonės tyrimo klausimas buvo svarstomas EKG T sudarytos Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų koordinavimo tarybos posėdyje, rugsėjo 10 d. – EKG T regioninių tarybų atstovų posėdyje, o rugsėjo 14 d. – Tarybos posėdyje. Planuota užsakyti Suvalkijos (Sūduvos) ir Dzūkijos (Dainavos) gyventojų regioninės savimonės tyrimą, kviečiant dr. Almą Raगाuskaitę (apgynusią disertaciją apie Lietuvos gyventojų regioninę savimonę) koordinuoti šį tyrimą. Tačiau spalio 11 d. Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos posėdyje buvo nutarta, kad atsižvelgiant į finansines galimybes apklausą atlikti sudėtinga, o ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninė taryba spalio 28 d. nepritarė savo regiono gyventojų apklausai. Todėl

nutarta vietoj naujos apklausos parengti visuomenei dr. A. Ragauskaitės atliktų naujausių regioninės savimonės tyrimų apibendrinimą (jis paskelbtas EKG T svetainėje 2022 metais).

2.3.3. Etninės kultūros reiškinių sklaidos etnografiniuose regionuose stebėseną

Pagal KP plano 1.4.3 uždavinį Taryba įpareigota atlikti etninės kultūros reiškinių sklaidos etnografiniuose regionuose stebėseną 2021 metais (kaip ir 2022, 2023 ir 2024 metais). Rugsėjo 14 d. Tarybos posėdyje nutarta šią užduotį įgyvendinti per EKG T regionines tarybas, išvadas pateikti viešai EKG T tinklalapyje. Stebėsenos klausimas buvo aptartas su regioninių tarybų specialistais ir regioninių tarybų posėdžiuose: spalio 28 d. – Suvalkijos (Sūduvos) taryboje, lapkričio 8 d. – Dzūkijos (Dainavos), gruodžio 16 d. – Žemaitijos, gruodžio 23 d. – Aukštaitijos taryboje. Siekdamą sukaupti kryptingai susistemintą informaciją, EKG T administracija parengė etninės kultūros būklės etnografiniuose regionuose stebėsenos lentelę, kurią išplatino regioninių tarybų nariams ir savivaldybėms 2021-12-13 raštu Nr. S-163 „Dėl etninės kultūros reiškinių sklaidos savivaldybėse stebėsenos“. Gauti duomenys apie:

- etninės kultūros integravimą į savivaldybių strateginius veiklos planus ir programas;
- savivaldybių skiriamas lėšas etninei kultūrai;
- etninės kultūros specialistus savivaldybėse;
- svarbiausias savivaldybėje veikiančias etnokultūrines įstaigas, NVO, ryškiausias etnokultūrinius kolektyvus;
- etnokultūrinį ugdymą (šią kryptį pasirinkusias ugdymo įstaigas, atskirą pamoką turinčias mokyklas, neformalaus ugdymo kolektyvus ir kt.);
- etninės kultūros įtraukimą į turizmą;
- svarbiausius etnokultūrinius renginius regione;
- etninės kultūros sklaidą regioninėje žiniasklaidoje ir pagrindinius etnokultūrinius leidinius regione.

Apibendrintas tyrimas, palyginantis etninės kultūros būklę skirtinguose etnografiniuose regionuose pagal atskiras temas, paskelbtas 2022 metais EKG T tinklalapyje.

2.3.4. Apibendrintų duomenų apie etnografinių regionų ypatybes suvestinės tobulinimas ir sklaida

EKG T svetainėje skelbiama apibendrintų duomenų apie etnografinių regionų ypatybes suvestinė, kuri nuolat pildoma. 2021 metais suvestinė papildyta tyrimu „Etnografinių regionų ištakos ir raida“ (parengė dr. D. Urbanavičienė), o kiekvienam etnografiniam regionui skirtuose atskiruose skyreliuose buvo patikslinti ir papildyti duomenys apie muzikinį folklorą (konsultuojant prof. habil. dr. D. Vyčinienei), tarmes (konsultuojant dr. V. Meiliūnaitei), tautinį kostiumą (konsultuojant D. Keturakienei), taip pat pateikta papildoma informacija apie etnografinių regionų heraldikos valstybinį pripažinimą. Suvestinės tobulinimo klausimas buvo svarstomas EKG T regioninių tarybų posėdžiuose: pavyzdžiui, Mažosios Lietuvos regioninė taryba posėdžiuose birželio 2 d. ir spalio 20 d. svarstė klausimą dėl medžiagos apie Mažosios Lietuvos regiono ypatybes rengimo ir pateikimo EKG T svetainei, įpareigodama regioninės tarybos narius pagal atskiras sritis pateikti naujus tekstus.

2.3.5. EKG T regioninių tarybų ir EKG T 20-mečio paminėjimas

2021 metais sukanka 20 metų nuo EKG T regioninių tarybų įkūrimo (2020 m. sukako EKG T įkūrimo 20-metis, tačiau šis jubiliejus dėl pandemijos liko nepažymėtas), todėl Taryba nutarė šią sukaktį paminėti. Taryba gegužės 11 d. posėdyje nutarė šį jubiliejų pažymėti visų pirma

skleidžiant informaciją apie EKG T istoriją socialiniuose tinkluose, o pagrindinį renginį surengti spalio 1 d. Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse. Renginio organizavimas buvo aptartas regioninių tarybų posėdžiuose: gegužės 14 d. – Suvalkijos (Sūduvos) taryboje, birželio 4 d. – Dzūkijos (Dainavos), rugsėjo 10 d. – Aukštaitijos, rugsėjo 27 d. – Žemaitijos. Taryba rugsėjo 14 d. posėdyje suderino EKG T 20-mečiui skirtą renginio organizacinius klausimus.

Spalio 1 d. Lietuvos liaudies buities muziejuje vyko EKG T regioninių tarybų 20-mečio šventė.

12–17 pav. EKG T regioninių tarybų ir EKG T 20-mečio akimirkos

Šventėje dalyvavo kultūros viceministras Aalbinas Vilčinskas, Seimo nariai Kęstutis Vilkauskas, Robertas Šarknickas ir Rimantė Šalaševičiūtė, Nacionalinės švietimo agentūros direktorė Rūta Krasauskienė, pirmasis EKG T pirmininkas doc. dr. Rimantas Astrauskas, buvusi pirmininko pavaduotoja ir administracijos direktorė Virginija Kondratienė, buvę regioninių tarybų pirmininkai, pavaduotojai ir specialistai. Renginyje EKG T pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė pristatė svarbiausius per 20 metų EKG T nuveiktus darbus. Regioninių tarybų pirmininkai ir kiti atstovai išryškino svarbiausias regionų etnokultūrininkus jaudinančias problemas ir užduotis: Žemaitijos vardu pasisakė regioninės tarybos pirmininkas Virginijus Jocys

ir pirmininko pavaduotojas prof. dr. Juozas Pabrėža, Mažosios Lietuvos etnografinio regiono vardu – regioninės tarybos pirmininkė Vilma Griškevičienė, Suvalkijos (Sūduvos) vardu – regioninės tarybos pirmininkės Rimos Vasaitienės atstovas Valentinas Jazerskas, Dzūkijos (Dainavos) vardu – regioninės tarybos pirmininkas Marius Galinis, Aukštaitijos tarybos vardu – regioninės tarybos pirmininkės Dalios Urbonienės atstovė dr. Regina Mikštaitė-Čičiurkienė.

Šventę vainikavo Lietuvos etnografinių regionų folkloro ansambliai ir atlikėjai: aukštaičių sutartinių tradiciją puoselėjančios Kupiškio folkloro ansamblio „Kupkėmis“ sutartinių giedotojos, Švenčionių gimnazijos gimnazistė Renata Sliesoraitytė, Mažosios Lietuvos krašto folkloristai – Klaipėdos etnokultūros centro folkloro ansamblis „Kuršiukai“, Suvalkijos (Sūduvos) kankliavimo tradicijos tyrinėtoja Laura Lukenskienė ir šio krašto armonikierius Albinas Vaškevičius, žemaičių muzikinių tradicijų žinovai – Telšių etninės kultūros centro folkloro ansamblis „Čiučiuruks“. Taip pat buvo pristatytas visų regionų kulinarinis paveldas. Renginio metu veikė žemaitiškų leidinių paroda.

2.3.6. Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis atnaujinimas (neplaninis darbas)

Tarybos užsakymu 2003 metais buvo parengtas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis, kurį sudarė dr. Ž. Šaknys ir dr. D. Pivoriūnas, apibendrinę informaciją iš daugiau nei 200 etnografinių žemėlapių, remdamiesi etnologų, lingvistų, etnomuzikologų, kitų mokslininkų tyrimais ir rekomendacijomis. Pastaraisiais metais buvo svarstoma, kad būtina šį labai išpopuliarėjusį žemėlapi atnaujinti, pritaikyti spaudai, jame nurodyti ne tik seniūnijų, bet ir savivaldybių ribas.

Šio darbo imtasi 2021 m. pabaigoje. Visų pirma surengti pasitarimai dėl konkrečių žemėlapis tobulinimo sprendimų. Lapkričio 19 d. Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo taryba nutarė suderinti siūlymus su autoriumi dr. Ž. Šakniu, EKG T regioninių tarybų pirmininkais ir specialistais. Žemėlapi apsiėmė parengti Lietuvos kartografų draugija. Darbo grupės pasitarime lapkričio 25 d. nutarta kiekviename regione pažymėti po vieną regiono centrą („sostinę“): Aukštaitijoje – Panevėžį, Dzūkijoje (Dainavoje) – Alytų, Suvalkijoje (Sūduvoje) – Marijampolę, Mažojoje Lietuvoje – Šilutę, Žemaitijoje – Telšius; taip pat nutarta išskirti etnografiniams regionams nepriskirtinus didžiuosius miestus – Kauną ir Vilnių. Darbo grupės pasitarimuose gruodžio 9 ir 22 d. nutarta žemėlapis pakraštyje įdėti etnografinių regionų „sostinių“ herbus su nedideliais aprašymais ir kitą trumpą informaciją apie etnografinius regionus, pažymėti žemėlapyje istorinę Mažosios Lietuvos sieną. Taryba gruodžio 14 d. posėdyje aptarė atnaujinamo Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis projektą ir pritarė idėjai paraštėje pateikti trumpus etnografinių regionų bei jų centrų apibūdinimus su herbais, taip pat pritarė siūlymui į žemėlapi įtraukti QR kodą.

Tobulinant Lietuvos etnografinių regionų žemėlapi atlikti šie pakeitimai: papildomai pažymėti etnografinių regionų centrai, didesni miestai, savivaldybių ribos, Vilnius ir Kaunas išskirti kaip nepriklausantys etnografiniams regionams, tiksliau pažymėta istorinė Mažosios Lietuvos riba, žemėlapis kraštiniėje pirmą kartą pateikti trumpi aprašymai apie etnografinių regionų istorines ištakas, pirmuosius paminėjimus, pavadinimų vartoseną, regionų simbolines sostines (ateityje planuojama simbolinių sostinių herbus pakeisti etnografinių regionų herbais, kai jie visi bus patvirtinti). Žemėlapis paskelbtas EKG T tinklalapyje: <https://www.ekgt.lt/etnografiniai-regionai/zemelapis/>.

2.3.7. Diskusijos dėl žemaičių kalbos pripažinimo ir pavadinimo „Žemaičių plentas“ įtvirtinimo (neplaninis darbas)

Vasario 23 d. ir rugsėjo 27 d. Žemaitijos regioninės tarybos posėdžiuose pristatyta Žemaičių kultūros draugijos parengta rezoliucija, pasirašyta 2020 m. rugsėjo 9 d. vykusiame Žemaičių

kongrese. Šioje rezoliucijoje tvirtinama, kad žemaičių yra ne tarmė, o kalba, pripažinta ir įtraukta į Europos registrus, tačiau Lietuvoje į tai neatsižvelgiama. Rezoliucija ragina pripažinti žemaičių kalbą ir siūlo Telšių savivaldybės mokyklose nuo 2022 metų rudens įvesti žemaičių kalbos vieną savaitinę pamoką. Regioninė taryba pritarė rezoliucijai.

Žemaičių kalbos pripažinimo klausimą Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė įtraukė į savo pranešimą „Kalbos kaip etnokultūrinio reiškimo išsaugojimo aktualijos“, kurį skaitė Valstybinės lietuvių kalbos komisijos surengtame forume „Regioninė kalbos politika. Būti ar nebūti pokyčiams?“, vykusiame 2021 m. lapkričio 24 d.

Žemaitijos regioninė etninės kultūros globos taryba 2021-04-30 raštu Nr. S-Ž-4 pateikė prašymą Susisiekimo ministerijai papildyti valstybinės reikšmės magistralinio kelio A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda pavadinimą gretutiniu pavadinimu „Žemaičių greitkelis“ atkarpoje nuo Kauno iki Klaipėdos. Diskusijos su ministerija šiuo klausimu buvo plėtojamos pasitelkus Seimo laikinąją Žemaitijos grupę.

Gruodžio 16 d. Žemaitijos tarybos posėdyje buvo pristatyta nauja iniciatyva – Žemaičių egzaminas, kurį gruodžio 2 d. nuotoliniu būdu surengė VšĮ Žemaitijos turizmo informacijos centras ir EUROPE DIRECT Telšiai. Šio egzamino metu visi norintys turėjo galimybę patikrinti savo žinias apie Žemaitiją – jos istoriją, tradicijas, žymius žmones, kultūrą, architektūros ir urbanistikos paveldą, virtuvę, kalbą bei kitus kraštui svarbius dalykus. Žemaitijos regioninės tarybos nariai įsipareigojo kitais metais prisidėti idėjomis ir veikla organizuojant antrąjį Žemaičių egzaminą.

2.4. Etninės kultūros ugdymo, studijų ir mokslo plėtra

Taryba 2021 metais daug dėmesio skyrė etninės kultūros ugdymo plėtrai – inicijuodama atnaujinamų bendrojo ugdymo programų (toliau – BUP) projektų vertinimus, koordinuodama Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados organizavimą, prisidėdama prie Etninės kultūros bendrosios programos rengimo ir vykdydama kitas veiklas.

2.4.1. Etninės kultūros ugdymo plėtros integravimo į bendrojo ugdymo programas galimybių tyrimai

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nustatytas švietimo tikslas perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus, laiduoti sąlygas asmens brandžiai tautinei savimonei formuotis, tačiau etninė kultūra nėra privalomas dalykas, deklaruojamas tik jos integravimas į kitus dalykus. Todėl Taryba, bendradarbiaudama su Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga (toliau – LEKUS), skyrė nemažai dėmesio etninės kultūros integravimui į įvairių dalykų BUP.

Etninė kultūra įvairių dalykų atnaujintose BUP. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) užsakymu 2020–2021 m. buvo parengti įvairių dalykų atnaujintų BUP projektai. Pagal KP plano 1.4.4. uždavinį Taryba įpareigota 2021–2022 metais atlikti etninės kultūros integravimo į BUP galimybių tyrimus.

2021 metais EKG T užsakymu LEKUS specialistai parengė atskirų mokomųjų dalykų (lietuvių kalbos ir literatūros, teatro, šokio, muzikos ir kitų dalykų) BUP projektų analizę etninės kultūros integravimo atžvilgiu ir pateikė rekomendacijas dėl BUP tobulinimo. Šis tyrimas buvo aptartas vasario 4 d. EKG T nuolatinės švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, o vasario 9 d. – Tarybos posėdyje. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė gegužės 4 d. dalyvavo ŠMSM surengtame dailės, muzikos ir šokio atnaujintų BUP projektų nuotoliniame aptarime. Informacija apie EKG T užsakymu atliktą įvairių dalykų BUP tyrimą buvo pateikta Tarybos pirmininkės D. Urbanavičienės gegužės 14 d. skaitytoje paskaitoje „Etninės kultūros integracija į švietimo

programas“ Jurbarko krašto muziejaus surengtame nuotoliniame seminare „Sekminių papročių ir apeigų sankloda Jurbarko rajone“.

Rugsėjo 10 d. EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje nutarta surengti susitikimą su Nacionalinės švietimo agentūros (toliau – NŠA) direktore R. Krasauskiene, aptarti etninės kultūros integravimo į BUP perspektyvas. Šiame darbo grupės posėdyje taip pat nutarta pritarti asociacijų „Lituanistų sambūris“ ir „Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjunga“ pozicijai ir jų reikalavimams. Šie klausimai rugsėjo 14 d. buvo svarstomi ir Tarybos posėdyje, pritarta darbo grupės siūlymams ir parengtam EKG T raštui, palaikančiam lituanistų poziciją. Taryba 2021-09-14 raštu Nr. S-123 „[Dėl lietuvių kalbos ir literatūros dalyko vidurinio ugdymo sarangoje](#)“, adresuotu asociacijai „Lituanistų sambūris“, asociacijai „Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjunga“, Seimo Švietimo ir mokslo komitetui, pritarė asociacijos siūlymui skirti privalomo Lietuvių kalbos ir literatūros dalyko bendrajam kursui po 5 val. per savaitę. Rugsėjo 15 d. Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, dalyvaujant NŠA direktorei R. Krasauskienei, buvo aptartas etninės kultūros integravimo į atnaujinamas įvairių dalykų BU programas klausimas.

Etninės kultūros integravimo į įvairių dalykų BUP klausimas svarstytas ir EKG T regioninėse tarybose: pavyzdžiui, lapkričio 8 d. Dzūkijos (Dainavos) tarybos posėdyje nutarta, kad regioninės tarybos nariai pasidomės, kaip etninė kultūra integruojama į skirtingų dalykų pamokas, neformalųjį švietimą, daželių, mokyklų, gimnazijų bendruomeninį gyvenimą.

Etninės kultūros BUP projektas. Vasario mėn. NŠA patvirtino darbo grupę Etninės kultūros atnaujintos BUP projektui parengti, į kurią įtraukta EKG T pirmininkė doc. dr. D. Urbanavičienė, EKG T sudarytos Švietimo ir mokslo grupės narės doc. dr. Gaila Kirdienė, Rūta Čėsnienė ir Loreta Lichtarovičienė, taip pat NŠA atstovė Nida Poderienė ir ŠMSM atstovė Elona Bagdanavičienė. Vadovaudamasi darbo grupės sprendimu, Taryba 2021-03-08 raštu Nr. S-37 kreipėsi į Lietuvoje esančias užsienio šalių ambasadas, prašydama pateikti informaciją apie šalies tradicinės kultūros pažinimo įtraukimą į šių šalių bendrojo ugdymo programas. Rugsėjo 10 d. rengiamas Etninės kultūros BUP projektas buvo aptartas EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, rugsėjo 15 d. – per susitikimą su NŠA direktore R. Krasauskiene, spalio 12 d. – Tarybos posėdyje, gruodžio 7 d. – Mažosios Lietuvos regioninės tarybos posėdyje.

NŠA sudaryta darbo grupė 2021 metais surengė 36 posėdžius ir parengė Etninės kultūros BUP projektą, žr. išsamiau nuorodą <https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2021-11-03/BP/Etnin%C4%97s%20kult%C5%ABros%20BP%20projektas%202021-11-03%20pdf.pdf>.

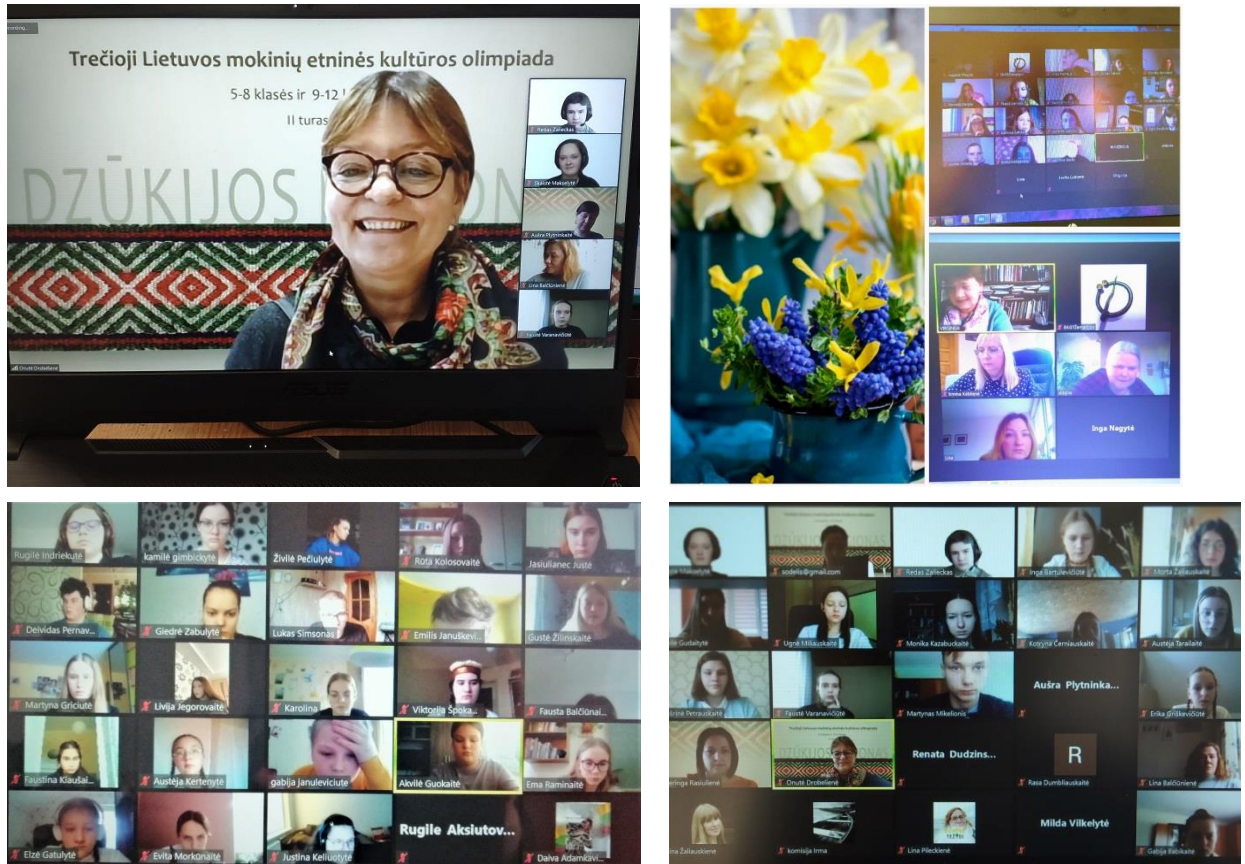
2.4.2. Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados organizavimas ir rezultatų analizė, seminaro Olimpiados rengėjams organizavimas

Taryba 2021 metais toliau koordinavo nuo 2018 metų pradėtos rengti Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados (toliau – Olimpiada) organizavimą, inicijavo Olimpiados sąlygų tobulinimą. Olimpiados organizavimo priemonė nuo 2020 metų įrašyta į Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo plano 2020–2024 m. 1.3.6. uždavinį, vykdytojais – ŠMSM, Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centras (toliau – LMNŠC) ir EKG T.

Trečiosios Olimpiados organizavimas. Pirmasis trečiosios Olimpiados etapas (savivaldybėse) buvo surengtas iki 2020 metų gruodžio vidurio. Šio etapo rezultatai buvo aptarti 2021 m. vasario 4 d. Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje. Jame svarstyti Olimpiados antrojo ir trečiojo etapų surengimo klausimai. Taryba darbo grupės siūlymams pritarė vasario 9 d. posėdyje.

Vasario mėn. nuotoliniu būdu surengtas trečiosios Olimpiados antrasis etapas, kurį organizavo EKG T ir regioninės etninės kultūros globos tarybos visuose Lietuvos etnografiniuose regionuose: vasario 18 d. įvyko Suvalkijos (Sūduvos) olimpiada, vasario 24 d. – Mažosios Lietuvos olimpiada, vasario 25 d. – Dzūkijos (Dainavos) olimpiada, vasario 25 d. – Žemaitijos olimpiada, vasario 25 d. – Aukštaitijos olimpiada. Iš viso trečiosios Olimpiados regioniniame ture dalyvavo 80 mokinių iš 29 savivaldybių: Aukštaitijoje – 33, Žemaitijoje – 17, Dzūkijoje

(Dainavoje) – 16, Mažojoje Lietuvoje – 12, Suvalkijoje (Sūduvoje) – 2 mokiniai. Daugiau dalyvavo 5–8 kl. amžiaus grupės moksleivių (43), šiek tiek mažiau 9–12 kl. amžiaus grupės moksleivių (37).

18–21 pav. Trečiosios Olimpiados etapo etnografiniuose regionuose akimirkos

III Olimpiados regioninio etapo rezultatai buvo aptarti kovo 3 d. EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, taip pat regioninių tarybų posėdžiuose: gegužės 25 d. – Aukštaitijos, birželio 2 – Mažosios Lietuvos, birželio 4 d. – Dzūkijos (Dainavos).

Respublikinis III Olimpiados etapas buvo surengtas balandžio 23 d. Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos nuotolinio mokymo aplinkoje MOODLE – prie jo organizavimo prisidėjo Taryba (Olimpiados vertinimo komisijos pirmininkė – Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė). III Olimpiados rezultatai ir patirtis buvo apsparstyti birželio 3 d. EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje. Ši patirtis buvo paskleista gegužės 14 d. Tarybos pirmininkės D. Urbanavičienės skaitytoje paskaitoje „Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiada“ Jurbarko krašto muziejaus surengtame nuotoliniame seminare „Sekminių papročių ir apeigų sankloda Jurbarko rajone“.

Olimpiados sąlygų keitimo inicijavimas ir seminaro organizavimas. Švietimo ir darbo grupė vasario 4 d. posėdyje nutarė keisti Olimpiados testo užduoties temą (buvo „Kalendoriniai papročiai“) ir IV Olimpiadai pasiūlė temą „Etnografiniai regionai“. Ruošiantis Olimpiadai, pasiūlyta surengti nuotolinį seminarą mokytojams, parengti IV Olimpiados metodinės medžiagos sąrašą bei klausimų banką etnografinių regionų tema. Taryba vasario 9 d. posėdyje patvirtino IV Olimpiados temą „Etnografiniai regionai“ ir pritarė siūlymui surengti seminarą Olimpiados organizatoriams spalio pradžioje.

Kovo 3 d. Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje nutarta remiantis trijų olimpiadų patirtimi peržiūrėti Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados sąlygas, patvirtintas LMNŠC direktoriaus 2019 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. R1-686 (toliau – Olimpiados sąlygos) ir pateikti

siūlymus dėl jų tobulinimo. Taip pat nutarta parengti Olimpiados vertinimo komisijos darbo reglamentą ir apeliacijos tvarką. Birželio 3 d. Švietimo ir mokslo darbo grupė nutarė siūlyti tobulinant Olimpiados sąlygas mokinius grupuoti ne į 2, o į 3 amžiaus grupes (5–6 kl., 7–8 kl., 9–12 kl.), pakeisti EKG T patvirtintų Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados užduočių rengimo ir vertinimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) 3 priede pateiktus vertinimo kriterijus ir sukurti jų aprašą, taip pat aptarė galimybę centralizuotai kurti visų Olimpiados etapų klausimynus. Nutarta IV Olimpiados temą susiaurinti ir patikslinti: „Etnografiniai regionai: tradicinė muzika, tautiniai drabužiai, patarmės, kulinarinis paveldas ir kitos savitos tradicijos“. Seminarą mokytojams darbo grupė nutarė rengti 2021 m. spalio 7 d. kontaktiniu-nuotoliniu būdu Kauno tautinės kultūros centre (toliau – KTKC), suplanuojant paskaitas apie etnografinių regionų tradicinę muziką, tautinį drabužį, tarmes ir kulinarinį paveldą.

Taryba birželio 14 d. pritarė darbo grupės siūlymams dėl seminaro surengimo spalio 7 d. Kaune, nutarė apie seminarą paskleisti informaciją EKG T ir regioninių tarybų nariams.

Atnaujintos Olimpiados sąlygos buvo patvirtintos LMNŠC direktoriaus 2021 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. R1-355. Siūlymai dėl Rekomendacijų tobulinimo ir seminaro organizavimo buvo išgryninti Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdžiuose rugsėjo 10, 15 ir 23 d., atnaujintos Rekomendacijos spalio 1 d. paskelbtos Tarybos puslapyje www.ekgt.lt.

Spalio 7 d. Kaune įvyko EKG T ir KTKC surengtas seminaras „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą (pasirengimas IV Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadai)“, skirtas Olimpiadai mokslivius rengiantiems įvairių dalykų mokytojams (etninės kultūros, dailės, technologijų, lietuvių kalbos, istorijos ir kt.), taip pat neformaliojo švietimo mokytojams. Seminaro programoje – prof. dr. Daivos Vyčienienės paskaita „Regioniniai tradicinės muzikos ypatumai“, doc. dr. Dalios Urbanavičienės pranešimas „Etnografinių regionų raidos ir bendriausių ypatybių apžvalga“, dr. Violetos Meiliūnaitės „Lietuvių kalbos tarmės: ištakos, raida ir perspektyvos“, Danutės Keturakienės pranešimas „Lietuvos etnografinių regionų tautinių kostiumų ypatumai“, dr. Loretos Sungailienės „Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo tradicijos: gyvos ir aktualios“, Rūtos Čėsniienės pranešimas „Atnaujintos Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados sąlygos. Etninės kultūros bendrųjų ugdymo programų projekto pristatymas“. Seminaras buvo transliuojamas tiesiogiai, seminare dalyvavo apie 200 dalyvių. Su seminaro medžiaga galima susipažinti čia: <https://www.youtube.com/watch?v=j8hk8qTQOGM>

Ketvirtosios Olimpiados organizavimas. Taryba birželio 14 d. posėdyje nutarė aktyviai raginti savivaldybes įsitraukti į IV Olimpiados pirmojo etapo organizavimą. Tuo tikslu Taryba į savivaldybes kreipėsi 2021-06-14 raštu Nr. S-95 „[Dėl IV Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados pirmojo etapo](#)“. IV Olimpiados savivaldybių etapo organizavimas buvo aptartas EKG T regioninių tarybų posėdžiuose: spalio 10 d. – Mažosios Lietuvos, spalio 25 d. – Aukštaitijos; spalio 28 d. – Suvalkijos (Sūduvos).

IV Olimpiados savivaldybių etapas įvyko lapkričio–gruodžio mėn. Jame dalyvavo 207 mokiniai iš 38 savivaldybių. Nors savivaldybių skaičius, palyginti su ankstesniais metais, išaugo, bet dėl pandemijos dar nepasiekė I olimpiados mokinių skaičiaus:

Regionas	Savivaldybių skaičius				Mokinių skaičius			
	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2018 m.	2019m.	2020 m.	2021 m.
Aukštaitija	6	11	13	12	54	66	59	65
Dzūkija (Dainava)	3	6	4	5	49	66	23	30
Mažoji Lietuva	2	3	3	4	24	19	8	13
Suvalkija (Sūduva)	4	5	1	6	39	34	5	27
Žemaitija	5	7	8	9	62	33	47	48

Etninės kultūros globos tarybos 2021 metų veiklos ataskaita

Kaunas	1	1	1	1	19	10	5	20
Vilnius	1	1	1	1	11	12	6	4
Iš viso	22	34	31	38	258	240	153	207

22–27 pav. Ketvirtosios Olimpiados savivaldybių etapo akimirkos

2.4.3. Etnokultūrinės krypties Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos uždarymo problema (papildomas darbas)

Jau 2020 metais buvo iškilusi grėsmė, kad Dzūkijos (Dainavos) regione esanti vienintelė etninės kultūros pakraipos mokykla – Alytaus miesto „Sakalėlio“ pradinė mokykla – gali būti uždaryta dėl Alytaus miesto savivaldybės tarybos priimto sprendimo sujungti ją su Alytaus Vidzgirio progimnazija pertvarkant Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklą. Dėl EKGTT įsikišimo ir „Sakalėlio“ mokyklos mokinių tėvų pasipriešinimo Alytaus miesto savivaldybės taryba tuomet pakeitė sprendimą ir mokykla išliko. Tačiau 2021 metais savivaldybė vėl ėmė svarstyti „Sakalėlio“ mokyklos uždarymo klausimą, todėl mokyklos bendruomenė iš naujo kreipėsi pagalbos į EKGTT. Šis kreipimasis buvo apsvarstytas birželio 3 d. EKGTT Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, o birželio 8 d. – Tarybos posėdyje. Taryba 2021-06-10 raštu Nr. S-89 „Dėl Alytaus „Sakalėlio“ pradinės mokyklos išsaugojimo“ kreipėsi į Seimo Švietimo ir mokslo komitetą, ŠMSM, Alytaus miesto merą, Alytaus miesto savivaldybės tarybą, prašydama padėti išsaugoti Alytaus „Sakalėlio“ pradinę mokyklą. 2021 metais etnokultūrinės krypties Alytaus „Sakalėlio“ pradinė mokykla liko išsaugota.

2.4.4. Kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje bendrųjų gairių parengimas

KP plane įtvirtinta 1.3.6. uždavinio priemonė „Kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje bendrųjų gairių parengimas“, kurią 2021–2022 m. turi įgyvendinti ŠMSM ir EKGTT. Rugsėjo 14 d. posėdyje Taryba pavedė šios priemonės įgyvendinimo klausimą išnagrinėti Švietimo darbo grupei kartu su ŠMSM atstovais. Rugsėjo 15 d. Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, dalyvaujant NŠA direktorei R. Krasauskienei, nutarta surengti išplėstinę diskusiją etninės kultūros specialistų rengimo ir esamų pedagogų kvalifikacijos tobulinimo klausimais.

Taryba lapkričio 17 d. posėdyje aptarė etninės kultūros specialistų stygiaus klausimą, taip pat poreikį gražinti į Studijų kryptių sąrašą Etnologijos ir folkloristikos studijų kryptį, kurią 2016 m. ŠMSM nepagrįstai išbraukė iš sąrašo. Konstatuota, kad nuo to laiko etnokultūros specialistų rengimas traukiasi iš visų aukštųjų mokyklų, o tai kelia grėsmę ir etnologijos kaip mokslo disciplinos išlikimui. Taryba nutarė šiuos klausimus pateikti Seimo laikinajai Etno bičiulių grupei, todėl iš šių grupę Taryba kreipėsi raštu 2021-12-06 Nr. S-159 „Dėl Siūlymo aptarti aktualius etninės kultūros klausimus“.

2.5. Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimas

Taryba 2021 metais svarstė Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo (toliau – TPP įstatymas) įgyvendinimo bei poreikio tobulinti TPP įstatymą klausimus.

2.5.1. Siūlymai tobulinti Tautinio paveldo produktų įstatymą ir dalyvavimas sprendžiant jo įgyvendinimo klausimus

Balandžio 27 d. įvyko EKGTT atstovų pasitarimas su Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) atstovais dėl TPP įstatymo įgyvendinimo. Gegužės 13 d. Tarybos posėdyje aptarti siūlymai tobulinti TPP įstatymą ir jo įgyvendinimą, sudaryta darbo grupė, kuri įpareigota išgryninti siūlymus dėl TPP įstatymo tobulinimo. Gegužės 18 d. darbo grupės posėdyje nutarta kreiptis į ŽŪM ir VŠĮ Kaimo verslų ir rinkų plėtros agentūrą dėl informacinės sistemos, kurioje pristatomi tautinio paveldo produktai, trūkumų. Birželio 1 d. įvyko Tarybos atstovų pasitarimas su ŽŪM ir VŠĮ Kaimo verslų ir rinkų plėtros agentūros atstovais šiuo klausimu. Taryba 2021-07-19 raštu Nr. S-103 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir Etninės kultūros globos tarybos

bendradarbiavimo“ kreipėsi į ŽŪM dėl bendradarbiavimo siekiant užtikrinti tradicinių amatų tęstinumą bei plėtrą, etninės kultūros gyvosios tradicijos tęstinumą ir etnografinių regionų savitumo išsaugojimą.

Įgyvendindami KP plano 1.1.1 uždavinį, pagal kurį ŽŪM ir EKG Turi parengti 2021–2025 metų tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos veiksmų planą (toliau – TPP planas), Tarybos ekspertai dalyvavo pasitarimuose šiuo klausimu. Parengtas TPP planas buvo patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. 3D-582 „Dėl 2021–2025 metų tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos veiksmų plano patvirtinimo“.

Tarybos atstovai, deleguoti į ŽŪM sudarytą Tautinio paveldo tarybą ir ekspertų komisijas, dalyvavo priimant ekspertinius sprendimus: kovo 5 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė dalyvavo ŽŪM Valstybės stipendijų tradicinių amatų meistrams, tradiciniams amatininkams ir tradicinio amato pameistriams vertinimo ekspertinės komisijos posėdyje; liepos 1 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė ir pavaduotojas J. Rudzinskas dalyvavo ŽŪM Tautinio paveldo produktų tarybos posėdyje.

TPP įstatymo įgyvendinimo klausimus svarstė ir regioninės tarybos. Pavyzdžiui, spalio 20 d. Mažosios Lietuvos regioninės tarybos posėdyje aptartos etnografinį Mažosios Lietuvos regioną pristatančių suvenyrų, tradicinių dirbinių kūrimo ir sklaidos problemos, pristatyta regioninio suvenyro vizija – galimos suvenyro rūšys, gamybos būdai ir pan. Iškelta idėja, kad EKG galėtų skelbti regioninius konkursus etnosuvenyrams (keletui suvenyrų) sukurti.

2.5.2. Tradicinio žvejybos amato apibrėžimas ir siūlymai tobulinti Žvejybos įstatymo keitimo projektą Nr. XIVP-343(2) (neplaninis darbas)

2021 metų pradžioje Seime ėmus svarstyti siūlymus griežtai apriboti žvejybą, Neringos savivaldybė ir Juodkrantės bendruomenė kreipėsi į EKG Mažosios Lietuvos regioninę tarybą dėl galimų neigiamų šių draudimų pasekmių, keliančių grėsmę krašto autentiškumui, žvejų tradicinio gyvenimo būdo bei kultūrinės tapatybės išsaugojimui. Mažosios Lietuvos regioninės tarybos narė E. Tarvainienė parengė konstruktyvias išvalgas dėl galimos žalos etniniam regiono savitumui, pirmininkė V. Griškevičienė ir narės E. Tarvainienė, A. Feser inicijavo susitikimą su Kuršių nerijos žvejų, Juodkrantės bendruomenės atstovais ir Neringos politikais. Mažosios Lietuvos taryba pakvietė į problemos sprendimą įsitraukti ir EKG.

Balandžio 13 d. Tarybos posėdyje aptartas Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 6, 8, 14, 14-1, 14-3, 15, 16, 17-3, 20, 22, 27, 31 straipsnių pakeitimo ir 14-4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIVP-343(2) atsižvelgiant į jo galimą poveikį tradicinės žvejybos tęstinumui. Konstatuota, kad trūksta sąvokos „tradicinė žvejyba“ apibrėžimo, todėl nutarta sudaryti darbo grupę (įtraukiant į ją D. Urbanavičienę, L. Sungailienę, V. Griškevičienę, P. Kalnių, V. Jocių, R. Paukštytę-Šakniene, kviestinius narius – Neringos vicemerą N. Lendraitį, ŽŪM atstovę V. Dubnikienę) ir įpareigoti ją parengti siūlymus. Darbo grupė surengė posėdžius gegužės 6 ir 12 d., kurių metu suderino tokį tradicinės žvejybos apibrėžimą: „Tradicinė žvejyba – individuali ar kolektyvinė nedidelės apimties nepramoninė žuvisms gaudyti ir realizuoti skirta veikla, grindžiama iš kartos į kartą konkrečioje vietovėje perduodamomis žiniomis, patirtimi, specialiais įgūdžiais ir tradiciniais įrankiais, siekiant išsaugoti bei praktikuoti vietas ar regiono gyventojų tapatybei svarbius žvejybos būdus, kurie teisės aktų nustatyta tvarka yra sertifikuoti kaip tautinis paveldas ir (arba) įtraukti į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą“. Birželio 2 d. Mažosios Lietuvos regioninės tarybos posėdyje pritarta darbo grupės pateiktiems siūlymams. Taryba 2021-06-03 raštu Nr. 81 „Dėl tradicinės žvejybos apsaugos tobulinant projektą Nr. XIVP-343(2)“, adresuotu Vyriausybei, Seimo Aplinkos apsaugos komitetui, Seimo Biudžeto ir finansų komitetui, Seimo Ekonomikos komitetui, Seimo Kaimo reikalų komitetui ir Seimo Kultūros komitetui, pateikė siūlymus dėl tradicinės žvejybos apsaugos tobulinant Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymą.

2.6. Etninė kultūra ir turizmas

Taryba 2021 metais daugiausia dėmesio skyrė etninės kultūros plėtrai kaimo turizmo sodybose ir siekiamis įtraukti etninę kultūrą į Kultūros kelius.

2.6.1. Seminaro kaimo turizmo ir kitoms sodyboms dėl etninės kultūros plėtros surengimas

Taryba suplanavo 2021 metais vietoj Etnokultūrinės kaimo turizmo konkurso (toliau – Konkursas) surengti seminarą kaimo turizmo sodybų savininkams dėl etninės kultūros integracijos į jų veiklą ir pakviesti juos dalyvauti Konkurse 2023 metais. Seminaro organizavimo klausimai buvo derinami su Lietuvos kaimo turizmo asociacija (toliau – LKTA) ir EKGTT regioninių tarybų posėdžiuose (pavyzdžiui, vasario 25 d. Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos posėdyje). Rugsėjo 14 d. Tarybos posėdyje nutarta seminarą, skirtą etninės kultūros integravimui į kaimo turizmo sektorių, surengti kartu su LKTA, ieškoti galimybių surengti jų nuotoliniu būdu.

Esminiai EKGTT siūlymai dėl etninės kultūros integravimo į kaimo turizmo sektorių buvo išsakyti LKTA sezono uždarymo metu vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Vietinio maisto kultūros skatinimas. Kavinė namuose“, vykusioje 2021 m. spalio 20 d. Konferencijos dalyvius EKGTT atstovai pakvietė į diskusiją „Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkursas: sodybų vertinimo patirtys ir siekiai“. Joje EKGTT pirmininkė D. Urbanavičienė, Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos specialistas Valentinas Jazerskas ir Aukštaitijos regioninės tarybos narė Vitalija Vasiliauskaitė pasidalijo patirtimi, sukaupia lankant Konkurse dalyvavusias sodybas bei jas vertinant, pristatė etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos viziją, pakvietė sodybų šeimininkus diskutuoti apie etninės kultūros panaudojimo kultūriniame turizme galimybes ir kliūtis. Diskusijos metu D. Urbanavičienė paskelbė idėją surengti konkursą „Kulinarinis paveldas tradicinėje aplinkoje“, parengti rekomendacijas dėl šios idėjos įgyvendinimo.

Dėl COVID-19 grėsmės atsisakius minties surengti atskirą kontaktinį seminarą Lietuvos kaimo turizmo sodyboms, EKGTT svetainėje rugsėjo–lapkričio mėn. buvo paskelbtas informacijos apie etninės kultūros integravimą į kaimo turizmo sektorių rinkinys, kurį sudaro:

- paskaitos apie namų ir aplinkos dermę tradicinėse kultūrose;
- vaizdo medžiaga ir knygos apie Lietuvos etnografinių regionų tradicinės kaimo architektūros bruožus;
- reportažai, kuriuose pateikiami praktiniai patarimai siekiantiems prikelti seną sodybą;
- etnokultūrinių kaimo turizmo sodybų šeimininkų patirtys apie etnokultūrinių veiklų sodyboje organizavimą.

Rinkinys paskelbtas EKGTT tinklalapyje <https://ekgt.lt/veiklos-sritys/gidai/etnokulturines-kaimo-turizmo-sodybos/informacija-kuriantiems-etnokulturine-kaimo-turizmo-sodyba.html>, informacija apie jį paskleista EKGTT socialiniuose tinkluose, taip pat EKGTT regioninėms taryboms.

Lapkričio 26 d. EKGTT administracija surengė kaimo turizmo ir kitoms sodyboms skirtą nuotolinio seminaro filmavimą, kuriame dalyvavo EKGTT pirmininkė Dalia Urbanavičienė ir EKGTT specialistai, vertinę sodybas Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurse. Pokalbyje aptartos stipriosios ir silpnosios etnokultūrinių požiūrių sodybų pusės. Aukštaitijos regioninės tarybos narė V. Vasiliauskaitė pristatė Konkurse dalyvavusių Aukštaitijos kaimo turizmo sodybų apžvalgą, pateikė metodinius patarimus dėl etninės kultūros veiklos plėtojimo ir sklaidos kaimo turizmo sodybose, atkreipė dėmesį į vis dar per menką tradicinių amatininkų įtraukimą į kaimo turizmo sodybų organizuojamus renginius, rekomendavo etnokultūrinių sodybų savininkams

labiau atsižvelgti į etnografinių regionų savitumus, vengti kičo sodybos interjere ir eksterjere. Mažosios Lietuvos regiono atstovė J. Pancerova pristatė išskirtines etnografinio Mažosios Lietuvos regiono Šilutės rajono sodybas „Pakalnė“ (Rusnėje) ir „Ėvė“ (Kintuose), pateikė siūlymus, kas padėtų Konkurso organizatoriams ir dalyviams pasiekti geresnių rezultatų. Pokalbis pavišintas EKG T svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

2.6.2. Etninės kultūros įtrauktis į Kultūros kelius Lietuvoje galimybių tyrimas

Pagal KP plano 1.4.5. uždavinį EKG T įpareigota 2021–2022 metais atlikti etninės kultūros įtrauktis į Kultūros kelius Lietuvoje galimybių tyrimą ir parengti rekomendacijas. Taryba rugsėjo 14 d. posėdyje Kultūros kelių sertifikavimo tvarką pavedė išnagrinėti EKG T sudarytai Kultūrinio turizmo darbo grupei ir pateikti Tarybai išvadas.

Klausimą dėl etninės kultūros integravimo į Kultūros kelius Taryba įtraukė į etninės kultūros būklės etnografiniuose regionuose stebėsenos klausimyną (gauti atsakymai iš visų Lietuvos savivaldybių, kurių apibendrinimas pateikiamas 2022 metais).

Etninės kultūros įtraukimui į turizmą ypač daug dėmesio skyrė Mažosios Lietuvos regioninė taryba: jos posėdyje spalio 20 d. nutarta surengti bendrą posėdį kartu su regiono savivaldybėse įkurtų turizmo informacijos centrų (toliau – TIC) vadovais, siekiant skatinti domėjimąsi Mažosios Lietuvos etnografiniu regionu. Gruodžio 2 d. Mažosios Lietuvos tarybos pirmininkės V. Griškevičienės iniciatyva buvo suorganizuotas bendras regioninės tarybos ir regiono TIC vadovų posėdis, kuriame aptarti galimi bendradarbiavimo būdai, pristatytas VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ atliktas ekspertinis lankytojų objektų savivaldybėse vertinimas. Šiam regionui būdingas savitumu pasižymintis „Vėtrungių kelias“, todėl pabrėžiant jo svarbą Mažosios Lietuvos regioninė taryba ir specialistė regionui J. Pancerova rugsėjo 4 d. Rusnėje (Šilutės sav.) tarptautiniame žuvenės virimo čempionate įrengė etnografinio Mažosios Lietuvos regiono paviljoną – kiemą „Žuvys ir kiti monai“, kuris sulaukė tūkstantinio lankytojų susidomėjimo.

2.7. Nematerialaus etnokultūrinio paveldo globa

Iš esmės visa Tarybos veikla skirta nematerialaus kultūros paveldo globai, o šiame poskyryje aprašoma Tarybos veikla, susijusi su siekiais tam tikriems reiškiniams suteikti nematerialaus kultūros paveldo statusą, plėtoti nematerialaus kultūros paveldo tyrimus ir sklaidą visuomenei.

2.7.1. Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo metodinės gairės

Pagal KP plano 1.2.4 uždavinį Taryba kartu su LNK C ir savivaldybėmis įpareigota 2021 metais parengti Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo metodines gaires (toliau – Gairės). Šios užduoties įgyvendinimas buvo aptartas rugsėjo 14 d. Tarybos posėdyje, nutarta surengti pasitarimą su LNK C dėl Gairių parengimo. Bendradarbiaujant su LNK C buvo sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė (prof. habil. dr. Daiva Vyčiniene, doc. dr. Dalia Urbanavičienė, dr. Loreta Sungailienė, Vida Šatkauskienė, Jūratė Šemetaitė), kuri surengė pasitarimus lapkričio 19 ir 26 d. Darbo grupė gruodžio 1 d. surengė išplėstinį nuotolinį pasitarimą su sutartinių puoselėtojais, dirbančiais įvairiose Aukštaitijos vietovėse – aptartos bendradarbiavimo galimybės ir poreikis sukurti virtualią svetainę, kurioje būtų pateikiama visa informacija apie sutartinių tradicijos sklaidą įvairiose Lietuvos vietose. Darbo grupė suderino Gairių struktūrą: Įvadas, 1 skyrius „Dabartinė sutartinių gyvavimo būklė“, 2 skyrius „Sutartinių

tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų sąvoka ir jų kūrimo koncepcija“ (Sutartinių centro kompetencija ir veiklų pobūdis; Veiklų įgyvendinimo formų įvairovė; Sutartinių centro statuso suteikimas; Jungtinės sutartinių centrų veiklos, bendradarbiavimas), 3 skyrius „Baigiamosios pastabos“. Gairių rengimą planuojama užbaigti 2022 metais kovo mėn.

Taryba lapkričio 17 d. posėdyje pritarė D. Vyčinienei siūlymui lapkričio 16-ąją paskelbti Sutartinių diena (tą dieną UNESCO įrašė sutartines į Reprezentatyvųjų žmonių nematerialaus kultūros paveldo sąrašą).

2.7.2. Vietovardžių išsaugojimo aktualizavimas

2021 metais Taryba daugiausia rūpinosi su etnografiniais regionais susijusių vietovardžių išsaugojimu ir populiarinimu.

Dzūkijos (Dainavos) regioninės tarybos posėdyje lapkričio 8 d. iškeltas klausimas, kad vietovardis „Dainava“ nėra įtrauktas į internetinį Lietuvos vietovardžių sąrašą – nei kaip istorinės srities, nei kaip etnografinio regiono pavadinimas. Todėl nutarta, tarpininkaujant posėdyje dalyvavusiam Seimo nariui Robertui Šarknickui, suorganizuoti tuo klausimu susitikimą su Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) atstovais. Lapkričio 9 d. EKG T pirmininkė D. Urbanavičienė susitiko su Seimo nariu R. Šarknicku ir VLKK pirmininku Audriu Antanaičiu ir aptarė Dainavos, kaip etnografinio regiono pavadinimo, įtraukimo į vietovardžių sąrašą klausimą.

Atkreiptas dėmesys, kad internetiniame Lietuvos vietovardžių sąrašė nėra ir Mažosios Lietuvos pavadinimo. Tarybos posėdyje lapkričio 17 d. nutarta raštu kreiptis į kalbininkus dėl Mažosios Lietuvos ir Dainavos vietovardžių įtraukimo į internete skelbiamą Vietovardžių žodyną. Šiuo klausimu EKG T raštu kreipėsi į VLKK 2022 metų sausio mėn.

2.7.3. Nacionalinių sporto šakų bei žaidimų teisinio statuso įtvirtinimo inicijavimas

Taryba dar 2019 metais ėmėsi iniciatyvos siekti tradicinių žaidimų statuso įtvirtinimo Lietuvos įstatymėse bazėje, tuo tikslu pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos etnosporto komitetu (toliau – LEK). 2021 m. sausio 27 d. surengtas Tarybos ir LEK atstovų posėdis, kuriame buvo aptarti etnosporto plėtros klausimai. Sausio 28 d. per Tarybos pirmininkės Dalios Urbanavičienės pasitarimą su LEK nutarta teikti siūlymus dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą. Tarybos posėdyje vasario 9 d. aptarta idėja integruoti etnosportą į Sporto įstatymą, pavesta EKG T sudarytai darbo grupei išgryninti siūlymus ir pradėti diskusiją dėl Sporto įstatymo papildymo su Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisija. Darbo grupė vasario 24 d. posėdyje išdiskutavo etnosporto apibrėžimo variantus ir siūlymus papildyti Sporto įstatymą. Šiuos siūlymus Taryba 2021-03-01 raštu Nr. S-32 „[Dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą](#)“ pateikė Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijai bei ŠMSM viceministrui Linui Obcarskui.

Balandžio 1 d. įvyko LEK ir Tarybos pirmininkės Dalios Urbanavičienės ir LEK atstovų virtualus susitikimas su ŠMSM viceministru Linu Obcarsku dėl etnosporto plėtros. Atsižvelgdama į ŠMSM pastabas, Taryba susiaurino siūlymus, kuriuos pateikė 2021-06-04 raštu Nr. S-83 „[Dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą](#)“:

- įstatymo 2 straipsnį papildyti etnosporto sąvoka, ją apibrėžiant taip: „Etnosportas – iš kartos į kartą perduodami sportiniai žaidimai ir sporto šakos, kurie atspindi Lietuvos vietos tapatybę ir bendruomenines tradicijas“;
- 3 straipsnyje apibrėžtus sporto principus papildyti pagarbos etnosporto tradicijoms principu;

- 5 straipsnį papildyti nuostata, kad sporto stebėseną taip pat turi teisę vykdyti už etnosporto pripažinimą nematerialiuoju kultūros paveldu ir jo plėtrą atsakingos institucijos bei organizacijos;
- 7 straipsnyje į Nacionalinės sporto tarybos sudėtį įtraukti ir etnosporto atstovus.

Etnosporto plėtros klausimai buvo svarstomi Seimo Švietimo ir mokslo komiteto posėdyje birželio 7 d. ir Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijos posėdyje spalio 13 d. (abiejuose posėdžiuose pasisakė Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė). Derybose su ŠMSM ir Seimo komitetais pasiekta, kad LEK atstovas būtų įtrauktas į Nacionalinės sporto tarybos sudėtį, būtų ieškoma galimybių užtikrinti paramą etnosporto plėtrai.

2.7.4. Tarptautinio tradicinių šokių tyrinėtojų 31-ojo ICTM Etnochoreologijos studijų grupės simpoziumo organizavimas Lietuvoje

Taryba kaip partneris prisidėjo prie viso pasaulio tradicinių šokių tyrinėtojus vienijančios ICTM Etnochoreologijos studijų grupės 31-ojo simpoziumo (toliau – Simpoziumas) surengimo Klaipėdoje (Simpoziumo vietos organizacinio komiteto vadovė – dr. Dalia Urbanavičienė, pagrindinis Simpoziumo rengėjas – LMTA, partneriai – EKG, KU, Klaipėdos etninės kultūros centras ir Lietuvių etninės kultūros draugija). Tai pirmas tokio pasaulinio lygmens tradicinių šokių tyrinėtojų simpoziumas ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos šalyse. Viena iš Simpoziumo temų, pasiūlyta Vietos organizacinio komiteto – šokio tradicijos perdavimas – itin aktuali Lietuvai, kurioje per pastaruosius du dešimtmečius ypač sparčiai auga tradicinių šokių socialinės funkcijos gaivinimo judėjimas. Simpoziumo programos tarptautinis komitetas simpoziumui parinko temą „Šokis ir ekonomika“, o vietos organizacinis komitetas – antrąją temą „Šokio transmisija“, kuri labai svarbi Lietuvai.

Simpoziumas buvo surengtas Klaipėdos universitete 2021 m. liepos 12–18 dienomis mišriu būdu – derinant virtualų ir kontaktinį dalyvavimą. Simpoziume pranešimus skaitė atstovai iš 29 pasaulio šalių: Norvegijos (10), Vengrijos (9), Jungtinės Karalystės (8), Graikijos (7), Turkijos (6), JAV (5), Čekijos (5), Airijos (4), Indijos (4), Vokietijos (3), Bulgarijos (3), Prancūzijos (2), Belgijos (2), Kroatijos (2), Serbijos (2), Švedijos (2), Slovėnijos (2), Italijos (1), Farerų salų (1), Brazilijos (1), Meksikos (1), Ugandos (1), Nigerijos (1), Zimbabvės (1), Australijos (1), Lenkijos (1), Suomijos (1), Estijos (1) ir Lietuvos (1). Tarybos pirmininkė Dalia Urbanavičienė skaitė pranešimą „The ways of dance transmission in Lithuanian Folk Movement and in Traditional Dance Clubs Movement“. Nors simpoziumas vyko pusiau virtualiai, tačiau visi jo dalyviai turėjo progą susipažinti su Lietuvos tradicinių šokių ypatybėmis per jų dvejus mokymus, per simpoziumo pertraukas stebėdami vaizdo įrašus, taip pat tiesiogiai ar nuotoliniu būdu stebėdami parengtą kultūrinę programą apie Mažosios Lietuvos šokių ir kitas tradicijas. ICTM Etnochoreologijos studijų grupė labai teigiamai įvertino Lietuvoje vykusio simpoziumo patirtį. Visi simpoziumo renginiai buvo filmuojami ir fotografuojami, ši medžiaga perduota saugoti LMTA Muzikinio folkloro archyvui, tad išliks ateičiai, kad ja galėtų pasinaudoti tradicinių šokių tyrimais ir jų sklaida pasaulinėje erdvėje besidomintys tyrėjai. Apie šį tarptautinį simpoziumą buvo skelbta EKG svetainėje ir socialiniuose tinkluose, taip pat portale www.alkas.lt, žr. <https://alkas.lt/2021/06/01/klaipedoje-pasaulinis-tradiciniu-sokiu-tyrinetoju-simpoziumas/>

2.8. Etninės kultūros sklaida viešosiose erdvėse ir žiniasklaidoje

Taryba siekia užtikrinti etninės kultūros sklaidą tiek viešosiose erdvėse, žiniasklaidoje, tiek nuolat pateikdama aktualią informaciją EKG svetainėje ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje.

2.8.1. Lietuviškos muzikos ir simbolikos sklaidos per tradicines kalendorines šventes viešosiose erdvėse inicijavimas, stebėseną

2021 metais Taryba toliau įgyvendino dar nuo 2018 metų pradėtą iniciatyvą plėtoti lietuviškos tradicinės muzikos sklaidą per šventes viešosiose erdvėse.

Kovo pradžioje paskelbta Lietuvos laisvės kovų folkloro sklaidos akcija: EKG T „Youtube“ paskyroje atnaujintas Lietuvos laisvės kovų folkloro ir postfolkloro grojaraštis (https://www.youtube.com/playlist?list=PLZ_Oazhp1wMqJLUIWfS6KjwuAzpsEc2sl). EKG T svetainėje, socialiniuose tinkluose bei respublikinėje ir regioninėje žiniasklaidoje paskelbtas kvietimas Kovo 11-osios proga klausytis šiame grojaraštyje skambančių dainų, jas transliuoti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai skirtuose renginiuose.

Spalio 12 d. posėdyje aptartas siūlymas Vėlinių proga inicijuoti partizanų ir kitų lietuvių puoselėtojų pagerbimo akciją. EKG T socialiniuose tinkluose ir žiniasklaidoje visuomenė pakviesta Vėlinių laikotarpiu aplankyti ne tik savo artimųjų, bet ir kritusiųjų už Lietuvos laisvę kapus, senkapius bei tiesiog niekieno neprižiūrimas kapavietes. EKG T „Youtube“ platformoje parengtas Vėlinių (Ilgių) folkloro rinkinys, kviečiantis per Vėlines prisiminti šio laikotarpio dainas (https://www.youtube.com/playlist?list=PLZ_Oazhp1wMrnv8Ud8kR4tzVg7kBrCv1w).

Gruodžio mėnesį EKG T svetainėje, socialiniuose tinkluose bei žiniasklaidoje paskelbtos dvi advento ir Kalėdų folkloro sklaidos akcijos, kurias vykdan:

- EKG T „Youtube“ platformoje atnaujintas advento ir Kalėdų folkloro bei postfolkloro grojaraštis: https://www.youtube.com/playlist?list=PLZ_Oazhp1wMoq353WxJQbn3GwVMEo_5xn;
- EKG T svetainėje ir Facebook paskyroje sudarytas Kalėdinių folklorinių dainų rinkinys: <https://ekgt.lt/naujienos/virtualus-advento-ir-kaledu-dainu-rinkinelis.html>.

Taryba 2021-12-07 raštu Nr. S-161 „Dėl lietuviškų kalėdinių dainų“ išsiuntė visoms užsienio lietuvių bendruomenėms advento ir Kalėdų folkloro ir postfolkloro grojaraštį, siekdama populiarinti lietuviškas tradicines šventines dainas ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų.

EKG T regioninių tarybų nariai pagal galimybes vykdo stebėseną bei teikia metodinę pagalbą dėl lietuviškos muzikos ir simbolikos sklaidos per tradicines kalendorines ir valstybines šventes viešosiose erdvėse – kultūros centruose kultūrinių renginių metu, ugdymo įstaigose, kaimo bendruomenėse, prekybos centruose. Pavyzdžiui, Aukštaitijos regioninė taryba minėtoms regiono įstaigoms išsiuntė EKG T parengtus patriotinių bei kalėdinių švenčių folkloro ir postfolkloro dainų sąrašus.

2.8.2. EKG T informacinio leidinio „Etninė kultūra“ naujo leidinio numerio elektroninės versijos rengimas

Spalio 14 d. Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo tarybos posėdyje aptarta elektroninio leidinio, apibendrinančio 2016–2020 m. EKG T užsakymu atliktus tyrimus, parengimo galimybė. Nutarta sudaryti tyrimų suvestinę, paieškoti redakcinės kolegijos pirmininko kandidatūros.

Lapkričio 19 d. Koordinavimo tarybos posėdyje nutarta vietoj elektroninio leidinio geriau patobulinti EKG T užsakymu atliktų tyrimų sklaidą EKG T svetainėje, iškeliant į pagrindinių poskyrių lygmenį, visus tyrimus skirstyti pagal temas. Taip pat nutarta neapsiriboti vien 2016–2020 metais, įtraukti ir ankstesniu laikotarpiu atliktus tyrimus. Visa tai įgyvendinta, žr. https://www.ekgt.lt/veiklos-sritys/tyrimai/ivadas_1/.

2.8.3. Etninės kultūros sklaida EKG T svetainėje ir socialiniuose tinkluose

EKG T svetainėje ir socialiniuose tinkluose visus metus nuosekliai ir operatyviai teikta informacija apie EKG T vykdomus darbus. 2021 metais buvo pertvarkoma EKG T svetainės turinio sandara skiltyje „Veiklos sritys“ suformuojant naujus skyrius: „Tarybos siūlymai, pateikti

oficialiais raštais“, „Tyrimai“. Šiuose skyriuose pateikta išsami paskutinių ketverių metų suvestinė pagal EKG T strategines veiklos kryptis.

Be minėtų muzikinio folkloro sklaidos akcijų, įvykdyti dar keli papildomi etninės kultūros sklaidos projektai:

- Kovo mėnesį parengtas ir paskelbtas Lietuvos etnoringinių gidas. Šis gidas buvo atnaujinamas visus metus, pateikiama naujausia aktuali informacija apie svarbiausius Lietuvoje vykstančius etnokultūrinius renginius.
- Gegužės pabaigoje parengtas ir paskelbtas 2021 m. vasarą vyksiančių etnokultūrinių vasaros stovyklų gidas.
- EKG T feisbuko puslapyje nuolatos viešinta informacija apie Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nugalėtojus, remiantis EKG T svetainėje skelbiamu Etnokultūrinių kaimo turizmo sodybų gidu (<https://ekgt.lt/veiklos-sritys/gidai/etnokulturines-kaimo-turizmo-sodybos/>).
- EKG T feisbuko puslapyje visus metus skelbti pranešimai, pažymintys kalendorines tradicines šventes: rengta informacija apie švenčių tradicijas, viešinti su kalendorinėmis šventėmis susiję etninės kultūros centrų, savivaldybių kultūros centrų ar visuomeninių organizacijų sukurti projektai.

2021 metais EKG T internetine svetaine, remiantis „Google analytics“ duomenimis, naudojosi 23 720 naudotojai, svetainės puslapių rodinių skaičius – 67 231.

Socialiniame tinkle „Facebook“ paskyra *Etninės kultūros globos taryba* 2021 gruodžio gale turėjo 4400 sekėjų. Regioninės tarybos taip pat yra sukūrusios savo paskyras socialiniame tinkle „Facebook“ (Aukštaitijos ir Dzūkijos regioninės tarybos – 2019 m., Žemaitijos ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos – 2020 m.), 2021 m. sukurta Mažosios Lietuvos regioninės tarybos paskyra. Šiose paskyrose regioninės tarybos viešina savo veiklą, etnografiniuose regionuose vykstančius etnokultūrinius renginius, gerosios patirties pavyzdžius, dalijasi informacija apie regiono tradicinę kultūrą.

2.9. Lietuvių etninės kultūros globa bei plėtra užsienyje

Ši Tarybos veiklos kryptis buvo įgyvendinama atliekant lietuviškų tradicijų kaitos užsienio lietuvių bendruomenėse stebėseną, bendradarbiaujant su užsienio lietuvių bendruomenėmis ir organizacijomis, Pasaulio lietuvių bendruomene (toliau – PLB), su Lietuvos Respublikos Seimu ir PLB komisija.

2.9.1. Lietuviškų tradicijų kaitos etninėse lietuvių žemėse ir lietuvių bendruomenėse užsienio šalyse stebėseną

Nuolat vyko lietuviškų tradicijų kaitos stebėseną etninėse lietuvių žemėse. Stipriausiai lietuvišką etninę kultūrą puoselėja, palaiko ir skleidžia Punsko lietuviai Lenkijoje, plėtodami aktyvią Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos veiklą (pirmininkė Aldona Vaicekauskienė).

Kiek silpniau, tačiau etninė kultūra skleidžiama ir Gudijoje (Baltarusijoje) Peleos, Rimdziūnų, Lydos, Gardino lituanistinėse mokyklose. Gudijos lietuviams trūksta etninės kultūros mokytojų, specialistų, todėl jie kol kas plėtoja lietuvišką kultūrą savo turimais pajėgumais ir gebėjimais. Šiame krašte dar yra daug neužfiksuoto etninės kultūros paveldo, tačiau darbai nutrūko pablogėjus politinei situacijai tarp šalių.

Taip pat vykdoma Latvijos, Estijos lietuvių bendruomenių ir ugdymo įstaigų kultūrinės veiklos aktyvi stebėseną. Plečiami kontaktai su tolimesnių šalių lietuvių bendruomenėmis bei lituanistinėmis mokyklomis.

Rusijos Karaliaučiaus krašte mažėja lietuviško švietimo ir kultūros dėl nepalankaus vietos valdžios požiūrio.

Gilintasi ir į Argentinos lietuvių padėtį: jų vaikai jau vargiai kalba ir supranta lietuvių kalbą (reikalingas vertėjas ar tikslinės lietuvių kalbos pamokėlės), tačiau nepaisant kalbos barjero juos domina etninė kultūra, tradicijos ir papročiai.

2.9.2. Bendradarbiavimas su lietuvių bendruomenėmis bei organizacijomis užsienyje

Vyko glaudus Tarybos atstovų bendradarbiavimas su Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija – dalyvauta visuose nuotoliniuose Draugijos valdybos posėdžiuose, teikti metodiniai pasiūlymai dėl tradicinių kalendorinių švenčių rengimo, tarpininkauta dėl Senosios klebonijos muziejaus ir tradicinių amatų dirbtuvių „Šimtavirvis“ veiklos sąlygų pagerinimo, dėl papildomo etato skyrimo amatų dirbtuvėms, suteikta pagalba projektinėje veikloje.

Su Gudijos ir Karaliaučiaus krašto lietuviams bendravimas buvo ribotas dėl susiklosčiusios nepalankios politinės situacijos ir COVID-19 pandemijos ribojimų. Pavyko tęsti kultūrinius kontaktus tik su Gudijos Lydos bei Peleos lietuvių bendruomenėmis ir lituanistinėmis mokyklomis. Tarybos atstovės Nijolės Balčiūnienės iniciatyva Lydos lietuvių sekmadieninėje mokykloje vaikai mokomi tradicinių lietuviškų šokių, ratelių.

Palaikomas ryšys su Latvijos lietuvių bendruomenės pirmininku bei Rygos lietuvių gimnazijos vadovybe dėl Etninės kultūros olimpiados rengimo tarp Latvijos lietuvių lituanistinių mokyklų, dėl dalyvavimo Lietuvoje rengiamoje tarptautinėje tradicinių šokių stovykloje, Rasos šventėje ir kituose renginiuose, dėl lietuviško kultūros paveldo fiksavimo Latvijoje, dėl bendros projektinės veiklos.

Tarybos pirmininkė nuotoliniu būdu aptarė su PLB Okeanijos skyriaus atstove Rasa Mauragis (Australija) etninės kultūros būklę Lietuvoje ir užsienio lietuvių bendruomenėse bei bendradarbiavimo planus vasario 19 d.

Kuriamas ryšys su Argentinos lietuvių bendruomene, jų lituanistinėmis mokyklomis. Planuojama 2022 m. vasario mėnesį susitikti su Argentinos lietuvių bendruomenės atstove, Pietų Amerikos lituanistinės mokyklos darbuotoja, aptarti bendradarbiavimo perspektyvas. Taip pat palaikomas ryšys su Argentinos lietuvių bendruomenės nariais, nusprendusiais likti gyventi ir mokytis Lietuvoje.

Prasidėjus advento laikotarpiui visoms Pasaulio lietuvių bendruomenės, paskelbtoms puslapyje <https://plb.lt/>, jų pateiktais elektroniniais adresais buvo išsiųstas sveikinimas advento proga ir pridėtas Etninės kultūros globos tarybos sudarytas grojaraštis. Taip pat šiuo grojaraščiu buvo pasidalyta ir tikslinėse užsienio lietuvių grupėse (socialiniame tinkle „Facebook“).

2.10. Etninės kultūros ir jos puoselėtojų prestižo visuomenėje kėlimas

Taryba 2021 metais daugiausia dėmesio skyrė Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos nuostatų įgyvendinimui, šios premijos prestižo kėlimui.

2.10.1. Siūlymų teikimas dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos teikimo, laureato darbų viešinimo

Taryba dalyvavo sudarant naujos sudėties Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos komisiją (toliau – Premijos komisija), jos sudėtyje esantys Tarybos atstovai rinko Premijos laureatus, Taryba teikė siūlymus dėl Premijos įteikimo ir laureato darbų viešinimo.

Narių į Premijos komisiją teikimas ir dalyvavimas jos veikloje. Rengdama siūlymus dėl narių delegavimo į Premijos komisiją, EKG Taryba apklausė savo padalinius etnografiniuose

regionuose. Pavyzdžiui, Aukštaitijos regioninės tarybos posėdyje gegužės 25 d. buvo svarstomas kandidatų į Premijos komisiją delegavimo klausimas ir nuo regioninės tarybos pasiūlyti trys kandidatai. Tarybos posėdyje birželio 8 d. buvo išrinkti į Premijos komisiją Tarybos deleguojami nariai, iš kurių 2 nariai pasiūlyti kultūros įstaigų, veikiančių etninės kultūros srityje (Klaipėdos etninės kultūros centro direktorė Nijolė Sliužinskienė ir Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktoriaus pavaduotoja Vida Šatkauskienė), 2 nariai pasiūlyti mokslo ir studijų institucijų, atliekančių tyrimus etninės kultūros srityje ir (ar) rengiančių šios srities specialistus (LMTA ir KTU prof. dr. Rytis Ambrazevičius ir VDU doc. dr. Dalia Senvaitytė), 3 nariai pasiūlyti nevyriausybinių organizacijų, Lietuvos lygmeniu veikiančių etninės kultūros srityje (Lietuvos tautodailininkų sąjungos narys dr. Vytautas Tumėnas, Lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė ir Lietuvos tautodailės kūrėjų asociacijos narė dr. Skaidrė Urbonienė). Taryba 2021-06-08 raštu Nr. S-85 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos išrinktų Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos komisijos narių“ Kultūros ministerijai pateikė EKG Tarybos išrinktų Premijos komisijos narių sąrašą.

Spalio 19 d. ir lapkričio 9 d. Tarybos deleguoti nariai dalyvavo Premijos komisijos posėdžiuose renkant 2021 metų Premijos laureatą.

Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos laureatų pagerbimas ir jų darbų viešinimas. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 644 patvirtintus Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos nuostatus, Premijos laureato diplomai ir ženklas įteikiami Lietuvos valstybės atkūrimo dienos (Vasario 16-osios) proga kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis. Ši nuostata nebuvo įgyvendinta įteikiant Premijas 2018-ųjų ir 2019-ųjų metų Premijos laureatams. Taryba 2021 m. sausio 20 d. posėdyje nutarė siekti, kad Premija būtų įteikta kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis, kreiptis į Seimo narius Stasį Tumėną ir Robertą Šarknicką. Taryba 2021-01-07 raštu S-2 „Dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos laureato diplomo ir ženklo įteikimo“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą, kultūros ministrą ir Seimo kultūros komitetą, prašydama užtikrinti, kad premija 2020 metų Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos laureatui būtų įteikta bendrame renginyje kartu su Nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatais. Į šį siūlymą buvo atsižvelgta: Premija 2020 metų laureatui buvo įteikta vasario 15 d. tame pačiame renginyje Prezidentūroje, kur buvo įteiktos ir Nacionalinės kultūros ir meno premijos, vyko tiesioginė šio renginio transliacija per LRT.

Siekdama užtikrinti tokį patį principą ir įteikiant Premiją 2021 metų laureatui, Taryba gruodžio 14 d. posėdyje nutarė kreiptis į Prezidentūrą ir KM dėl Premijos laureato diplomo ir ženklo įteikimo kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis, taip pat kreiptis į LRT kviečiant viešinti informaciją apie 2021 metų Premijos laureatą. Tarybos raštai buvo adresatams pateikti 2022 m. pradžioje. Premija 2021-ųjų laureatui buvo įteikta 2022 m. vasario 15 d. Prezidentūroje tame pačiame renginyje, kuriame buvo įteiktos ir Nacionalinės kultūros ir meno premijos, vyko tiesioginė šio renginio transliacija per LRT.

Siekdama įgyvendinti Premijos nuostatų punktą, kad po Premijos įteikimo EKG organizuoja Premijos laureato pagerbimo ir jo darbų pavišinimo šventę, Taryba šį klausimą aptarė lapkričio 17 d. posėdyje – nutarta Premijos laureato dr. J. E. Morkūno pagerbimo šventę surengti 2022 m. vasario antroje pusėje Lietuvos liaudies buities muziejuje (šventė buvo surengta 2022 m. vasario 17 d.).

Siūlymai dėl valstybinės pensijos skyrimo J. Basanavičiaus premijos laureatams. Birželio 8 d. Tarybos posėdyje aptartas Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo 4 straipsnis, pagal kurį I laipsnio valstybinė pensija gali būti skiriama Nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatams. Nutarta aptarti galimybes papildyti Valstybinių premijų 4 straipsnį siūlymu, kad analogiška valstybinė pensija būtų skiriama ir Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos laureatams. Lapkričio 17 d. Tarybos posėdyje nutarta perduoti Seimo Etno bičiulių grupei siūlymą dėl Valstybinių pensijų įstatymo papildymo suteikiant teisę Nacionalinės (1992–

2017 m. laikotarpiu – valstybinės) J. Basanavičiaus premijos laureatams gauti I laipsnio valstybinę pensiją.

2.10.2. Siūlymų teikimas dėl premijų skyrimo už etninės kultūros plėtrą

Balandžio 13 d. Tarybos posėdyje nutarta įteikti EKG T padėką Japonijos ambasadoriaus Lietuvoje žmonai Y. Yamasaki ir Ž. Trinkūnaitei už indėlį propaguojant tradicinių kanklių muziką Lietuvoje. Ši padėka buvo įteikta birželio 22 d. per Y. Yamasaki ir Ž. Trinkūnaitės koncertą Nidoje.

Tarybos posėdyje gruodžio 14 d. pasiūlyta steigti Etnografinio regiono mokytojo garbės ženklą, nutarta šiam klausimui spręsti sudaryti darbo grupę, įtraukiant į ją EKG T regioninių tarybų ir LEKUS atstovus.

3. Tarybos 2021 metų veiklos rezultatų apibendrinimas

Šiame skyriuje pateikiama glausta informacija apie Tarybos, jos sudarytų darbo grupių ir padalinių etnografiniuose regionuose posėdžius, pateiktus siūlymus dėl teisės aktų tobulinimo, Tarybos patvirtintus teisės aktus, atliktus tyrimus ir apklausas, sudarytus sąvadus, surengtus ar inicijuotus renginius bei akcijas ir kitus veiklos rezultatus.

3.1. Tarybos ir regioninių tarybų posėdžiai, darbo grupių posėdžiai

2021 metais iš viso buvo surengta 10 Tarybos posėdžių (kartą per mėnesį, išskyrus liepos–rugsjūčio mėn.) – 9 nuotoliniai posėdžiai ir 1 posėdis mišriu būdu (Seimo patalpose kontaktiniu būdu, su galimybe dalyvauti posėdyje nuotoliniu būdu).

Tarybos sudarytos **darbo grupės surengė 25 posėdžius**. Iš jų:

- nuolatinės darbo grupės surengė **10 posėdžių** (Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo taryba – 3 posėdžius, Švietimo ir mokslo darbo grupė – 6 posėdžius, Tautinio paveldo produktų grupė – 1 posėdį);
- laikinosios darbo grupės – **15 posėdžių** (dėl etninės kultūros srities profesijų įtraukimo į Lietuvos profesijų klasifikatorių – 1 posėdį, dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos sporto įstatymą – 1 posėdį, dėl Kultūros rėmimo fondo išsaugojimo – 1 posėdį, dėl susitikimo su kultūros ministru Simonu Kairiu – 4 posėdžius, dėl tradicinės žvejybos apibrėžimo – 2 posėdžius, dėl renginio Prezidentūroje organizavimo – 1 posėdį, dėl sutartinių giedojimo tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo šiaurės ir rytų Lietuvoje metodinių gairių – 3 posėdžius, dėl Lietuvos etnografinių regionų žemėlapio tikslinimo – 2 posėdžius).

Tarybos teritoriniai padaliniai etnografiniuose regionuose – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Mažosios Lietuvos, Suvalkijos (Sūduvos) ir Žemaitijos **regioninės tarybos surengė 21 posėdį**: Aukštaitijos, Suvalkijos (Sūduvos), Dzūkijos (Dainavos) ir Mažosios Lietuvos regioninės tarybos surengė po 4 posėdžius, o Žemaitijos regioninė taryba – 5 posėdžius.

Siekiant sklandesnio regioninių tarybų veiklos koordinavimo, buvo surengta **10 nuotolinių posėdžių su Tarybos specialistais regionuose**.

3.2. Tarybos siūlymai dėl teisės aktų tobulinimo

Taryba 2021 metais pateikė siūlymus dėl 12 teisės aktų tobulinimo:

1. Siūlymas įtraukti daugiau su etnine kultūra susijusių profesijų į Lietuvos profesijų klasifikatorių – EKG T raštas Ekonomikos ir inovacijų ministerijai 2021-01-27 Nr. S-24 „Dėl etninės kultūros srities profesijų įtraukimo į Lietuvos profesijų klasifikatorių“.
2. Siūlymas tobulinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projektą – EKG T raštas Vyriausybei, Seimo kultūros komitetui bei Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui 2021-02-15 Nr. S-30 „Dėl Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projekte įvardytų kultūros priemonių“.
3. Siūlymai įtraukti etnosportą į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą – EKG T raštas 2021-03-01 Nr. S-32 „Dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą“, adresuotas pateikti Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijai bei švietimo, mokslo ir sporto viceministrui Linui Obcarskui; EKG T raštas 2021-06-04 Nr. S-83 „Dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą“, adresuotas Seimo Švietimo ir mokslo komitetui, Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijai.

4. Siūlymai tobulinti Kultūros ministerijos strateginio veiklos plano 2021–2023 m. projektą, daugiau dėmesio skiriant etninei kultūrai – EKG T raštas Kultūros ministerijai 2021-03-19 rašte Nr. S-41 „Dėl Kultūros ministerijos strateginio veiklos plano 2021–2023 m. projekto“.

5. Siūlymai tobulinti Kultūros ir kūrybingumo plėtros programos projektą – EKG T raštas Kultūros ministerijai 2021-05-14 Nr. 76 „Dėl kultūros ir kūrybingumo plėtros programos projekto“.

6. Siūlymai tobulinti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 6, 8, 14, 14-1, 14-3, 15, 16, 17-3, 20, 22, 27, 31 straipsnių pakeitimo ir 14-4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIVP-343(2) – EKG T raštas Vyriausybei, Seimo Aplinkos apsaugos komitetui, Seimo Biudžeto ir finansų komitetui, Seimo Ekonomikos komitetui, Seimo Kaimo reikalų komitetui, Seimo Kultūros komitetui 2021-06-03 Nr. 81 „Dėl tradicinės žvejybos apsaugos tobulinant projektą nr. XIVP-343(2)“.

7. Siūlymai dėl asmenvardžių rašybos Lietuvos Respublikos valstybės institucijų ir įstaigų išduodamuose dokumentuose – EKG T raštas Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariams 2021-06-08 Nr. S-84 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių asmenvardžių rašybos pagal projektus Nr. XIIIIP-471 ir Nr. XIIIIP-535“;

8. Siūlymas į rengiamus naujus regioninės plėtros planus įtraukti priemones, skirtas etninės kultūros ir etnografinių regionų puoselėjimui – EKG T raštas Regionų plėtros taryboms 2021-06-28 Nr. S-96 „Dėl etninės kultūros įtraukimo į regioninės plėtros planus“.

9. Siūlymas tobulinti Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių projektą – EKG T raštas Lietuvos kultūros tarybos pirmininkei Astai Pakarklytei 2021-06-28 Nr. S-97 „Dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių projekto“.

10. Siūlymai tobulinti Lietuvos Respublikos Strateginio valdymo įstatymą – EKG T raštas Seimo Ateities komiteto pirmininkui Raimundui Lopatai, Ministro pirmininko patarėjai Gabrielei Žaidytei, Finansų ministerijai 2021-06-30 Nr. S-98 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo tobulinimo“.

11. Siūlymas išsaugoti Kultūros rėmimo fondą, tobulinant Kultūros rėmimo įstatymą – EKG T raštas Seimo Kultūros komitetui 2021-09-29 Nr. S-126 „Dėl nepritarimo projektui Nr. XIVP-856 ir dėl Kultūros rėmimo fondo išsaugojimo“.

12. Siūlymas iš esmės keiti Lietuvos kultūros tarybos įstatymą – EKG T raštas Seimo Kultūros komitetui 2021-09-29 Nr. S-127 „Dėl projekto Nr. XIVP-857“; .

3.3. Tarybos parengti teisės aktai

Taryba 2021 metais patvirtino 12 teisės aktų, susijusių su etninės kultūros globa, iš jų:

- 7 teisės aktai, susiję su regioninių etninės kultūros globos tarybų sudėčių pasikeitimais, 1 nutarimas dėl institucijų ir organizacijų, deleguojančių atstovus į regionines etninės kultūros globos tarybas, sąrašo papildymo (2021-02-09 Nr. TN-4);

- 2 nutarimai, susiję su Tarybos veiklos plano (2021-01-12 Nr. TN-1) ir ataskaitos (2021-02-09 Nr. TN-3) patvirtinimu

- 1 nutarimas dėl Tarybos darbo reglamento pakeitimo (2021-06-08 Nr. TN-10);

- 1 nutarimas dėl regioninių etninės kultūros globos tarybų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo (2021-06-08 Nr. TN-9);

- 1 nutarimas dėl Suvalkijos (Sūduvos) etnografinio regiono reprezentacinės ir lauko vėliavų patvirtinimo (2021-09-14 Nr. TN-12).

3.4. Tyrimai, apklausos, sąvadai

3.4.1. Tyrimai ir kiti ekspertiniai darbai

Tarybos užsakymu atlikta **14 tyrimų ir kitų ekspertinių darbų**:

1. Atnaujinti dviejų dalykų (Lietuvių kalbos ir literatūros bei Teatro) bendrojo ugdymo programų projektų vertinimai, parengti siūlymai dėl Lietuvos moksleivių etninės kultūros olimpiados, parengtas ir pristatytas pranešimas „Atnaujintos Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados sąlygos. Etninės kultūros bendrųjų ugdymo programų projekto pristatymas“ EKGK ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko Rūta Čėsniėnė pagal paslaugų teikimo sutartį.

2. EKGK internetinėje svetainėje paskelbtos informacijos apie Lietuvos etnografinius regionus tikslinimas ir papildymas informacija apie atskirų etnografinių regionų muzikinį folklorą, parengtas bei pristatytas pranešimas „Regioniniai tradicinės muzikos ypatumai“ EKGK ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko prof. habil. dr. Daiva Vyčiniėnė pagal paslaugų teikimo sutartį.

3. EKGK internetinėje svetainėje paskelbtos informacijos apie Lietuvos etnografinius regionus tikslinimas ir papildymas informacija apie atskirų etnografinių regionų tarmes, parengtas bei pristatytas pranešimas „Lietuvių kalbos tarmės: ištakos, raida ir perspektyvos“ EKGK ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko dr. Violeta Meiliūnaitė pagal paslaugų teikimo sutartį.

4. EKGK internetinėje svetainėje paskelbtos informacijos apie Lietuvos etnografinius regionus tikslinimas ir papildymas informacija apie atskirų etnografinių regionų tautinį kostiumą, parengtas bei pristatytas pranešimas „Lietuvos etnografinių regionų tautinių kostiumų ypatumai“ EKGK ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko Danutė Keturakienė pagal paslaugų teikimo sutartį.

5. Etnomuzikologiniu pagrindu sudarytas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis su paaiškinimais – atliko Varsa Liutkutė-Zakarienė pagal vienkartinę atlygintiną paslaugų teikimo sutartį.

6. Tradicinės architektūros pagrindu sudarytas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis – atliko doc. dr. Martynas Purvinas pagal vienkartinę atlygintiną paslaugų teikimo sutartį.

7. Šiuolaikinės regioninės savimonės Lietuvos etnografiniuose regionuose tyrimas, pateikiant žemėlapius – atliko dr. Alma Ragauskaitė pagal vienkartinę atlygintiną paslaugų teikimo sutartį.

8. Lietuvos etnografinių regionų žemėlapiu (EKGK užsakymu parengto 2003 m.) patikslinimas, papildymas ir parengimas skelbimui – atliko Lietuvos kartografų draugija pagal paslaugų teikimo sutartį.

9. Sūduvos etnografinio regiono herbo, vėliavų ir spaudo etalonų sukūrimas – atliko dailininkas Rolandas Rimkūnas pagal autorinę sutartį.

10. Sūduvos metų ženklo sukūrimas – atliko dailininkas Rolandas Rimkūnas pagal autorinę sutartį.

11. Tyrimų apibendrinimas „Etnografinių regionų ištakos ir raida“, parengtas ir pristatytas pranešimas „Etnografinių regionų raidos ir bendriausių ypatybių apžvalga“ EKGTT ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko doc. dr. Dalia Urbanavičienė.

12. Parengtas ir pristatytas pranešimas „Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo tradicijos: gyvos ir aktualios“ EKGTT ir KTKC 2021-10-07 surengtame seminare „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą“ – atliko dr. Loreta Sungailienė.

13. Parengtas ir pristatytas pranešimas „Lietuvos tautodailininkų sąjungos vaidmuo išsaugant ir aktualizuojant tautodailės tradicijas“ EKGTT ir partnerių 2021-05-26 Seime surengtame tarptautiniame simpoziume „Tautodailė šiuolaikinėje visuomenėje“ – atliko Jonas Rudzinskas.

14. Parengtas ir pristatytas pranešimas „Valstybės politika tautodailės srityje“ EKGTT ir partnerių 2021-05-26 Seime surengtame tarptautiniame simpoziume „Tautodailė šiuolaikinėje visuomenėje“ – atliko doc. dr. Dalia Urbanavičienė.

3.4.2. Apklausa

Tarybos vardu buvo atliktos **3 apkausa**:

1. Savivaldybių ir EKGTT regioninių tarybų narių atliekant etninės kultūros būklės stebėseną etnografiniuose regionuose.
2. Užsienio ambasadų Lietuvoje dėl etnosporto teisinio statuso užsienio šalyse.
3. Užsienio ambasadų Lietuvoje dėl tradicinės kultūros integravimo į bendrojo ugdymo programas užsienio šalyse.

3.4.3. Sąvada

Taryba 2021 metais sudarė **9 sąvada**:

1. Lietuvos etnokultūrinių renginių gidas.
2. Etnokultūrinių vasaros stovyklų sąvada.
3. Lietuvos laisvės kovų folkloro ir postfolkloro grojaraštis (atnaujintas, praplėstas).
4. Vėlinių (Ilgių) folkloro ir postfolkloro grojaraštis.
5. Advento ir Kalėdų folkloro ir postfolkloro grojaraštis (atnaujintas, praplėstas).
6. Advento ir Kalėdų folkloro dainų (su žodžiais) rinkinys.
7. Etnokultūrinių kaimo turizmo sodybų gidas.
8. Informacijos rinkinys apie etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos kūrimą.
9. M. Gimbutienės metų minėjimo renginių Aukštaitijoje gidas.
10. M. Gimbutienės metų minėjimo renginių Mažojoje Lietuvoje gidas.

3.5. Tarybos surengti ar inicijuoti renginiai, akcijos

2021 metais EKG T ir regioninės tarybos, bendradarbiaudamos su partneriais surengė 6 konferencijas, simpoziumus ir seminarus, 15 tarpinstitucinių pasitarimų, 44 Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados renginius, 2 parodas EKG T būstinėje. Taigi EKG T su regioninėmis tarybomis iš viso surengė 67 renginius. Be to, Taryba inicijavo, surengė arba padėjo surengti 4 akcijas.

Konferencijos, simpoziumai, seminarai (6 vnt.):

- 2021 m. balandžio 13 d. kartu su Seimo nariu R. Šarknicku surengta Spaudos konferencija „Dėl Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejaus situacijos bei „Gyvojo muziejaus“ įstatymo projekto įteisinimo galimybių“;
- 2021 m. gegužės 26 d. įvyko Tarptautinis simpoziumas „Tautodailė šiuolaikinėje visuomenėje“;
- 2021 m. gegužės 26 d. įvyko Spaudos konferencija „Tautodailės tradicijos ir šiandienos iššūkiai“;
- 2021 m. liepos 12–18 d. įvyko Pasaulinis ICTM Etnochoreologijos studijų grupės simpoziumas (EKG T – organizatorių partneris);
- 2021 m. spalio 1 d. surengta Etninės kultūros globos tarybos 20-mečio šventė;
- 2021 m. spalio 7 d. įvyko seminaras – pasirengimas IV Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadai.

Tarpinstituciniai pasitarimai (15 vnt.):

- 2021 m. sausio 28 d. Tarybos ir LEK atstovų pasitarimas dėl etnosporto įtraukimo į Lietuvos Respublikos sporto įstatymą.
- 2021 m. balandžio 1 d. Tarybos ir LEK atstovų pasitarimas su ŠMSM viceministru Linu Obcarsku dėl etnosporto plėtros.
- 2021 m. balandžio 12 d. Tarybos ir KM atstovų pasitarimas dėl etninės kultūros integravimo į KM rengiamus kultūros politikos dokumentus ir kitų klausimų.
- 2021 m. balandžio 27 d. Tarybos ir ŽŪM atstovų pasitarimas dėl TPP įstatymo įgyvendinimo.
- 2021 m. gegužės 15 d. Tarybos ir LNKC atstovų pasitarimas dėl Tarybos pasitarimo su KM rezultatu ir etninės kultūros plėtros problemų.
- 2021 m. birželio 1 d. Tarybos, ŽŪM bei VŠĮ Kaimo verslų ir rinkų plėtros agentūros atstovų pasitarimas dėl informacinės sistemos, kurioje pristatomi tautinio paveldo produktai, tobulinimo.
- 2021 m. rugsėjo 15 d. Tarybos atstovų pasitarimas su NŠA direktore R. Krasauskiene dėl Etninės kultūros BUP projekto.
- 2021 m. rugsėjo 27 d. Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė dalyvavo Seimo narių inicijuotame pasitarime dėl Sūduvos metų įgyvendinimo plano rengimo.
- 2021 m. lapkričio 9 d. Tarybos pirmininkės D. Urbanavičienės pasitarimas su Seimo nariu R. Šarknicku ir VLKK pirmininku Audriu Antanaičiu dėl Dainavos, kaip etnografinio regiono pavadinimo, įtraukimo į vietovardžių sąrašą.
- 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos sudarytos Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo tarybos pasitarimas dėl Sūduvos metų ženklo sukūrimo.
- 2021 m. lapkričio 19 d. Tarybos ir LNKC atstovų pasitarimas dėl Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo metodinių gairių parengimo.
- 2021 m. lapkričio 25 d. Mažosios Lietuvos tarybos narių ir Alytaus savivaldybės atstovų pasitarimas dėl Mažosios Lietuvos regiono etninės kultūros sklaidos ir prisistatymo kituose regionuose, artėjant Klaipėdos krašto prijungimo 100-mečiui.

- 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos ir LNKC atstovų pasitarimas dėl Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo metodinių gairių parengimo.
- 2021 m. gruodžio 1 d. Tarybos, LNKC ir sutartinių puoselėtojų, dirbančių įvairiose Aukštaitijos vietovėse, pasitarimas dėl bendradarbiavimo galimybių ir poreikio sukurti virtualią svetainę, kurioje būtų pateikiama visa informacija apie sutartinių tradicijos sklaidą įvairiose Lietuvos vietose.
- 2021 m. gruodžio 9 d. Tarybos sudarytos Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos tyrimų programos koordinavimo tarybos darbo grupės pasitarimas dėl Sūduvos metų ženklo sukūrimo.

Olimpiados renginiai (44 vnt.):

- 2021 m. vasario mėn. įvyko trečiosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados antrasis etapas, kurį rengė regioninės etninės kultūros globos tarybos: vasario 18 d. – Suvalkijos (Sūduvos) olimpiada, vasario 24 d. – Mažosios Lietuvos olimpiada, vasario 25 d. – Dzūkijos (Dainavos) olimpiada, vasario 25 d. – Žemaitijos olimpiada, vasario 25 d. – Aukštaitijos olimpiada. Antrasis etapas visuose regionuose vyko nuotoliniu būdu.
- 2021 m. balandžio 23 d. Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos nuotolinio mokymo aplinkoje MOODLE įvyko trečiosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados respublikinis etapas, prie kurio organizavimo prisidėjo Taryba, Tarybos pirmininkė D. Urbanavičienė buvo Olimpiados vertinimo komisijos pirmininkė.
- 2021 m. lapkričio–gruodžio mėn. įvyko EKG T inicijuotos ketvirtosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados pirmasis – savivaldybių – etapas. Šiame etape dalyvavo 207 mokiniai iš 38 savivaldybių. Olimpiados pagrindinis organizatorius – Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga, EKG T – Olimpiados organizatorių partneris.

Parodos (2 vnt.):

EKG T patalpose buvo surengtos šios parodos:

- Iki 2021 spalio – tautodailininkės Bronės Martinos Sprindienės floristinių paveikslų ir tapybos darbų paroda (ji buvo atidaryta dar 2020 m.);
- 2021 m. spalio 28 d. buvo atidaryta tautodailininko Jono Bugailišio paroda „Muzikos instrumentai ir vaikų žaislai“, kuri vyko iki gruodžio pabaigos.

Akcijos (4 vnt.):

- Kovo pradžioje EKG T surengė Lietuvos laisvės kovų folkloro sklaidos akciją: EKG T „Youtube“ paskyroje atnaujintas Lietuvos laisvės kovų folkloro ir postfolkloro grojaraštis, EKG T svetainėje, socialiniuose tinkluose bei respublikinėje ir regioninėje žiniasklaidoje paskelbtas kvietimas Kovo 11-osios proga klausytis šiame grojaraštyje skambančių dainų, jas transliuoti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai skirtuose renginiuose.
- Rugsėjo pradžioje regioninės tarybos dalyvavo rengiant pilietinę akciją „Baltų sąšauka“.
- Spalio 12 d. posėdyje pritarta siūlymui Vėlinių proga inicijuoti partizanų ir kitų lietuvių puoselėtojų pagerbimo akciją. EKG T socialiniuose tinkluose ir žiniasklaidoje visuomenė pakviesta Vėlinių laikotarpiu aplankyti ne tik savo artimųjų, bet ir kritusiųjų už Lietuvos laisvę kapus, senkapius. Paviešintas EKG T „Youtube“ platformoje sudarytas Vėlinių (Ilgių) folkloro rinkinys.
- Gruodžio mėnesį EKG T svetainėje, socialiniuose tinkluose bei žiniasklaidoje paskelbta advento ir Kalėdų folkloro sklaidos akcija. EKG T svetainėje, socialiniuose tinkluose ir žiniasklaidoje paviešintas EKG T „Youtube“ platformoje atnaujintas advento ir Kalėdų folkloro ir postfolkloro grojaraštis, visuomenė pakviesta klausytis kalėdinio folkloro ir Kalėdų laikotarpiu transliuoti jį viešosiose erdvėse. Šis kvietimas oficialiais raštais išsiųstas Pasaulio lietuvių bendruomenei. Taip pat paviešintas EKG T sudarytas kalėdinio folkloro dainynėlis, kuriame pateikiami dainų tekstai.

3.6. Padėkos ir rekomendacijos

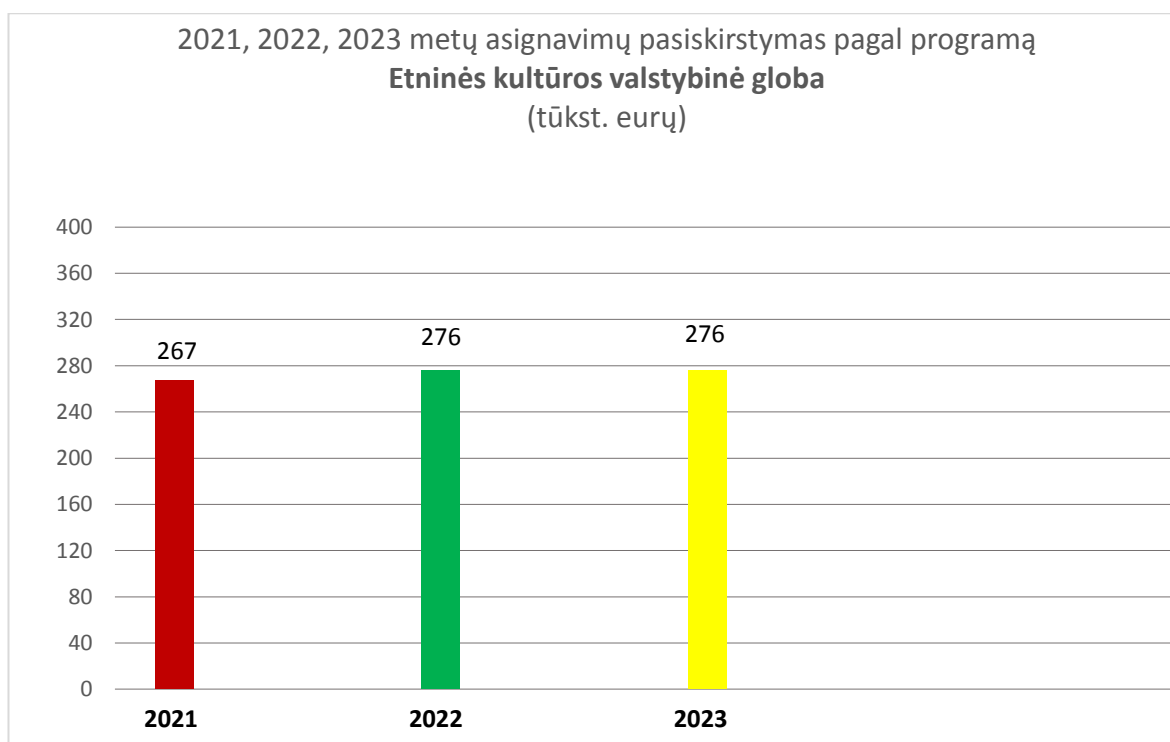
Iš viso 2021 metais Taryba įteikė 358 padėkas ir rekomendacijas:

- Trečiosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados antrojo etapo dalyviams – 192 padėkos;
- Trečiosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados trečiojo etapo dalyviams – 87 padėkos;
- Ketvirtosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados pirmojo etapo Vilniaus miesto dalyviams – 13 padėkų;
- Per EKG 20-mečio jubiliejų – 53 padėkos;
- Per Kupiškio folkloro ansamblio „Kupkėmis“ jubiliejų – 2 padėkos;
- Per Klaipėdos etnokultūros centro 30-metį – 5 padėkos;
- Padėkos Japonijos ambasadoriaus Lietuvoje Yuko Yamasaki ir Žemynai Trinkūnaitei už lietuviškų kanklių muzikos populiarinimą – 2 padėkos;
- 4 rekomendacijos.

4. Tarybos strateginio veiklos plano 2021 m. įgyvendinimo rodikliai

Tarybos 2021 m. strateginio veiklos plano tikslas – veiksminga etninės kultūros valstybinės globos ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos politika.

Vadovaudamasi Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo nuostatomis ir įgyvendindama užsibrėžtą tikslą, 2021 metais Taryba vykdė tęstinę programą „Etninės kultūros valstybinė globa“, Etninės kultūros globos tarybos veiklos tikslai ir uždaviniai įgyvendinami vykdant vieną valstybės biudžeto programą: „Etninės kultūros valstybinė globa“, kuriai įgyvendinti numatomų asignavimų paskirstymas pateikiamas grafike:

Programos strateginis tikslas siejamas su svarbiausiais Tarybos, kaip kolegialios ekspertinės institucijos, ir Tarybos administracijos vykdomais darbais pagal Įstatyme nustatytas Tarybos strategines veiklos kryptis, kurios apima šias sritis:

- 1) etninės kultūros plėtra ir integravimas į bendrąją kultūros politiką Lietuvoje;
- 2) tautinės savimonės bei etninės kultūros gyvosios tradicijos tęstinumo užtikrinimas ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga, etninės kultūros veiklos bendruomenėse plėtra;
- 3) etnokultūrinio ugdymo integravimas į švietimo sistemą;
- 4) specialistų rengimo ir etnokultūrinių tyrimų (apimant nematerialaus kultūros paveldo apsaugos mokslinių tyrimų metodologijas) bazės stiprinimas;
- 5) etninės kultūros sklaidos plėtojimas;
- 6) etninės kultūros integravimas į kultūrinį turizmą;
- 7) tradicinių amatų tęstinumas ir plėtra;

8) etnografinių regionų – Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Žemaitijos ir Mažosios Lietuvos – savitumo išsaugojimas;

9) etninės kultūros puoselėjimas užsienio lietuvių bendruomenėse.

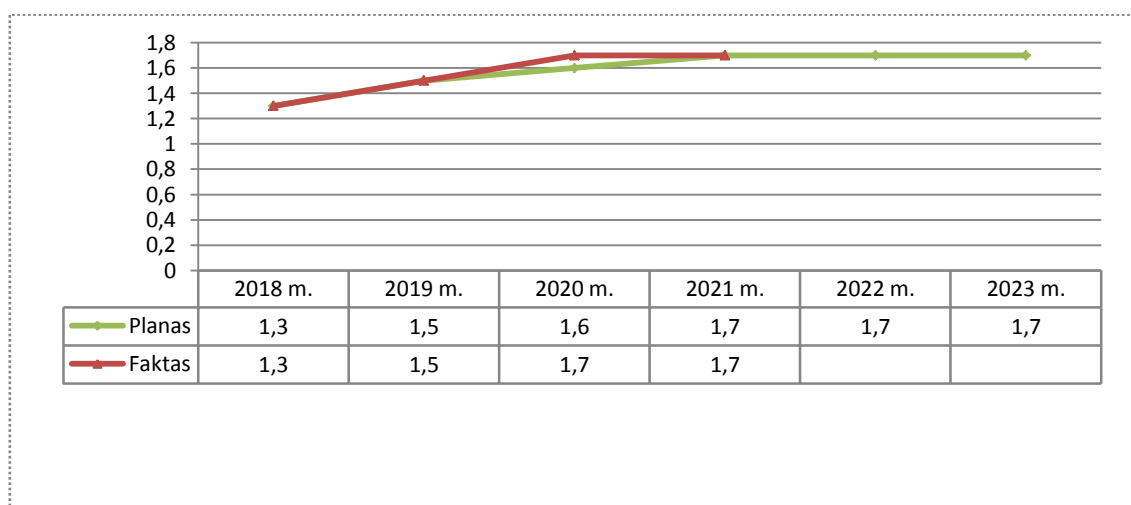
Pagrindinis programos „Etninės kultūros valstybinė globa“ finansavimo šaltinis – valstybės biudžeto lėšos. Iš programos lėšų finansuojama Tarybos narių, regioninių tarybų narių, administracijos veikla bei darbo grupių ekspertinė veikla.

Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu Nr. XIV-102 Etninės kultūros globos tarybai patvirtinta biudžeto išlaidų sąmata 2021 metams – 267,0 tūkst. Eur, iš jų: išlaidoms – 267,0 tūkst. Eur (darbo užmokesčiui – 229,0 tūkst. Eur, asignavimai turtui įsigyti – 0,0 tūkst. Eur). Informacija apie programai skirtus asignavimus 2021 m. ir jų panaudojimą pateikiama lentelėje (tūkst. eurų):

Programos pavadinimas	Asignavimų planas	Asignavimų planas įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
Etninės kultūros valstybinė globa	267	267	267	0

Atsižvelgiant į veiklos specifiką, 2021 metais Taryba savo veiklai vertinti numatė šiuos kriterijus, kuriais būtų matuojamas numatyto tikslo įgyvendinimas bei vertinama Tarybos veikla: etninės kultūros valstybinės globos ir nematerialaus paveldo teisinės bazės tobulinimo, būklės vertinimo ir veiklos efektyvumo santykinis kitimas (proc.), pateiktų siūlymų ir išvadų dėl kitų institucijų teisės aktų, susijusių su etnine kultūra, tobulinimo skaičius (vnt.), parengtų įstatymų projektų ir kitų teisės aktų, susijusių su etninės kultūros globa, skaičius (vnt.), raštiškai pateiktų siūlymų ir rekomendacijų, susijusių su etninės kultūros valstybinės globos ir politikos klausimais, skaičius (vnt.), surengtų Tarybos ir darbo grupių posėdžių ir tarpinstitucinių pasitarimų skaičius (vnt.), suorganizuotų diskusijų, konferencijų ir kitų renginių aktualiais etninės kultūros plėtros klausimais skaičius (vnt.). Balais išreikštas veiklos produktų skaičiaus kitimas pateikiamas grafike:

Programos efekto vertinimo kriterijų reikšmių kaita 2018–2022 m.:

Skaičiuojant Tarybos veiklos vertinimo kriterijų vadovaujamosi šiais duomenų šaltiniais: Tarybos metinė veiklos ataskaita, parengti dokumentai (vertinimai, tyrimai, projektai, rekomendacijos, sąvadai), sukauptos anketos, renginių sąrašai. Projektus, sprendimus, išvadas, vertinimus Taryba derina su visomis į Tarybą savo atstovus delegavusiomis etninės kultūros srityje veikiančiomis kultūros, mokslo ir studijų institucijomis bei asociacijomis, taip pat su etnografiniuose regionuose veikiančiomis regioninėmis tarybomis. Įgyvendindama Etninės kultūros valstybinės globos programą, Taryba kartu su regioninėmis tarybomis aktyviai bendradarbiauja su Seimu (daugiausia su Kultūros komitetu), su Kultūros, Švietimo, mokslo ir sporto, Žemės ūkio, Aplinkos, Užsienio reikalų ir kitomis ministerijomis, savivaldybėmis, nacionaliniais ir regioniniais parkais, nevyriausybinėmis organizacijomis, Pasaulio lietuvių bendruomene, kultūros įstaigomis ir kitomis institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis.

Išlaidų pasiskirstymas 2021 m. gruodžio 31 d. pagal ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnius:

E N	Išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnio pavadinimas	Šamata (tūkst. Eur)	Panaudota (tūkst. Eur)	Nepanaudota Eur	Įvykdyta proc.
1	Darbo užmokestis	229,0	229,0	2,21	99,999
2	Socialinio draudimo įmokos	3,4	3,4	0,73	99,98
3	Ryšių paslaugos	1,1	1,1	0,48	99,96
4	Transporto paslaugų įsigijimo išlaidos	0,2	0,2	0,10	99,96
5	Komandiruočių išlaidos	1,0	1,0	0,10	99,99
6	Materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos išlaidos	8,3	8,3	0	100
7	Kvalifikacijos kėlimo išlaidos	0,7	0,7	0	100
8	Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	2,3	2,3	0,75	99,97
9	Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	5,0	5,0	0,26	99,99
10	Reprezentacinės išlaidos	2,8	2,8	0,64	99,98
11	Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	7,2	7,2	1,99	99,97
12	Darbdavių socialinė parama	2,1	2,1	0,93	99,96
13	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	3,7	3,7	0,73	99,98
	Iš viso:	267,0	267,0	8,92	99,997

Pastaba: nuo 2021 m. Tarybos narių darbo užmokestis mokamas iš darbo užmokesčio fondo lėšų.

Per visus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius liko nepanaudota 8,92 Eur. Šamatos įvykdymas – 99,99 %. 2021 m. gruodžio 31 d. biudžetinių lėšų likutis – 0,00 Eur.

2021 m. vykdant valstybės biudžeto programą „Etninės kultūros valstybinė globa“ lėšos panaudotos pagal paskirtį. Tarybos 2020 m. valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys bus pateiktas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai.

Tarybos buhalterinė apskaita tvarkoma pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

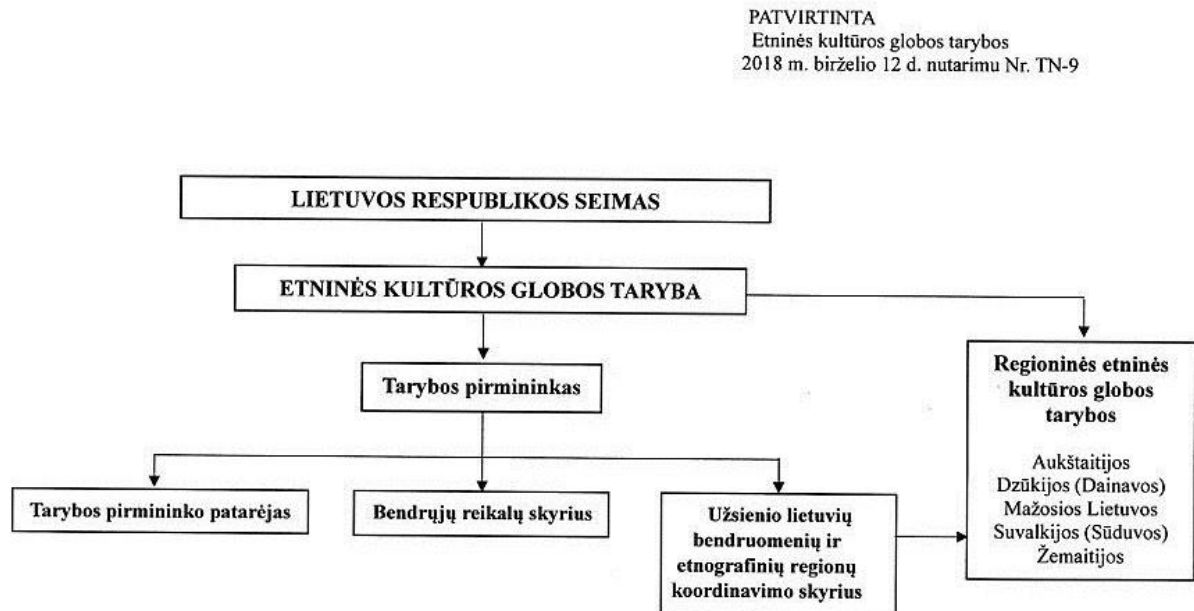
5. Institucijos valdymas

Remiantis Seimo valdybos 2018 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. SV-S-698 „Dėl didžiausio leistino Etninės kultūros globos tarybos sekretoriato valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pareigybių skaičiaus“ EKG administracijos didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius – 14.

2021 metais EKG administracijoje dirbo 14 darbuotojų, iš jų – 1 valstybės pareigūnas, 3 valstybės tarnautojai, 10 darbuotojų pagal darbo sutartį, iš jų 6 – etnografiniuose regionuose (Aukštaitijai, kaip didžiausiam regionui, skirti 2 darbuotojai) nuotoliniu būdu.

EKG administracija turi du skyrius: 1) Bendrųjų reikalų; 2) Užsienio lietuvių bendruomenių ir etnografinių regionų koordinavimo. EKG administracijai vadovauja EKG pirmininkas, kuriam pavaldus pirmininko patarėjas.

TARYBOS STRUKTŪROS SCHEMA

EKG administracijos darbuotojai nuolat kelia savo kvalifikaciją dalyvaudami seminaruose, kursuose bei mokymuose. 2021 metais jie dalyvavo šiuose mokymuose: [Tinkama personalo dokumentacija 2021 m. Naujos praktikos nuostatos](#), Viešieji pirkimai 2021: pirkimų plano rengimas, verčių skaičiavimas, ataskaitų pildymo baigiamieji darbai, Viešųjų pirkimų reformos aktualijos, Sąnaudos, biudžeto išlaidų klasifikacija ir rizikos valdymas viešajame sektoriuje, Biudžetinių įstaigų darbuotojų kasmetinės veiklos vertinimas 2021 m., Teisiniai ir buhalteriniai aspektai, Darbo užmokesčio naujovės viešajame sektoriuje nuo 2022 m.